

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjjeli telefon (nyomda) 2-02
KIADÓHIVATAL TELEFON: 0
Str. Baron L. P.
ELOFIZETÉSI ADATOK
Egész évre = 120.
Félév = 60.
Negyedévre = 30.
Egy hónapra = 10.
X. évfolyam 160. szám.
1929. július 18. Csütörtök
* 5089 év Tamuz 10 *

Ára 5 lej

KELELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.
Str. Reg. Maria No. 38. Tel. 4-13

és a
LLOYD EXPRESS
Str. Gola No. 20. Telefon 14-35
hirdetési irodák vesznek fel

A szegény ember egy lej ötven banija

Másfél lej nem nagy pénz, nem volna érdemes vezetőket írni róla. Most azonban nem másfél lejről van szó, hanem újabb 1 lej 50 baniról és megint a szegény ember hőrre mezt a játék. Az államkassza kong az ürességtől, illetőleg nem is üres, mert túlfutott tömve van deficitel. Ezt a horribilis deficitet azoknak köszönhetjük, akik behunyt szemmel könyökig vájkáltak az állam kasszájában. A kormány, hőrmennyire is akarja, a hírhedt tolvajokon nem tudja behajtani az eltüntetett és elhárított milliárdokat és ilyenformán a pénzügyminiszter egy regényírói megszegyenítő fantáziával nap-nap után újabb adókat talál ki, hogy nehezen kipróbált jelentéket gyűjtse össze a füstbement milliárdokért.

A pénzügyi kormányzat fantáziája megint közszükségleti cikket talál a legalkalmasabbnak a megadóztatásra. Másfél lej illetékel akarják megírni a jobb sorsra méltó szódavíz-üveget. Minden adóemelés között a legszerencsétlenebb ötlet pontosan a szódavíz megadóztatni. Hiszen a gazdag ember gyomrába sem fér bele több szódavíz, mint a szegény emberé és micsoda igazság az, hogy a tolvajok által furt költségvetési kiadások betömésére egyforma mértékben járuljon hozzá a szegény ember és a gazdag ember.

Mióta különböző adókat lassan, de biztosan emelni kezdte az új kormány, megszámlálhatatlan lejjelk drágozta meg a nagy tömegek életét. Többet kell fizetni a dohányért, nemsokára a gyufaért és a sóért is. Az adó és a forradalmi illeték növelése közvetlenül ugyanazok a nagy tömegeket sújtja és most rövidesen sor kerül a szódavízre is.

Ha összeszámoljuk azokat az apró lejteket, amennyivel a monopolicikkek árak és a különböző fogyasztási adóknak emelése megdrágította a nagy tömegek életét, akkor kiderül, hogy a legszegényebb polgár 20-25 lejt vesztett naponta életstandardjából annyi többletet kell megfizessen az államkincstár javára, hogy keserves keresményéből izadjja ki a deficiteket.

Érthetetlen, hogy a nemzeti parasztpárti kormány, amely programjának minden megnyilatkozásában egy egészséges parasztdemokrácia alapján áll, éppen az adók terén, amely kérdés pedig a legközvetlenebb közelből érinti az állampolgárok nagy összességét, kimondottan antidemokratikus platformon áll. A fogyasztási adóknak már szisztemája is homiokegyenest ellentétben van a demokrácia követelményeivel. Ezeknek az illetékeknek az emelése és a monopoli javait képező közszükségleti cikkek drágítása pedig még kevésbé hangolható össze valóban demokratikus elköltözésekkel.

Nem vonja senkisé megkétszégbe, hogy az államkincstár szokatlanul nehéz helyzetben van. Az ellen sem lehet senkinek kifogása, hogy ebből a kilátástalan helyzetből az adók emelése révén próbálja újra az államháztartásban az egyensúlyt megtalálni a kormány, csak azt nem értjük, hogy az adók emelése miért nem történik progresszív alapon. A roppant vagyoni urai meg sem érzik az adóprésség szorításait, míg a kenyérgondokkal küzdő millióknak elviselhetetlen terhet jelent.

Vádbeszéd az állam elfecsérelt és eltűnt milliárdjairól

A takarékosági program első lépése kétmilliárd lejjel csökkenti a költségvetést

Maniu feltárta a minden képzeletet felülmúló deficitet és hiányokat. Miért kell az adópréssnek szünet nélkül dolgoznia

(Bucuresti-Bukarest, július 17. Az Új Kelet tudósítójától.) A Capsa és a királyi-palota közötti korzón nagyszerű toilettek, kitűnően svájfolt zakók ezrei tolonganak. A Victorián, a Sossén Baneasaig 12 ezer limuzin kerget egy mást. És amíg a nagyszerű üzletek ragyogó reflektorai alatt gondtalanul hullámlzik a tömeg, a bukaresti parlament hatalmas üvegkupolája alatt lejátszódott egy darab történelem. A sok dicsőséges esemény után, amelynek az utóbbi évtizedben a román parlament tanuja volt, az, ami pár nappal ezelőtt történt, kétségtelenül keserű és sötét passzusa lesz a román történelemnek. Ma egyszerű újságról nyelven Bukarestben ezt úgy fejezik ki, hogy: „Sa inceput rafuiala”. Ténylegesen azonban az történt, hogy Románia irtatlan társadalmi életében végkép megkezdődött az alárendelés, nyílt leszámolás a múlt és a jelen között. Románia legrégebbi politikai pártja mögött a parlament nehéz bársúly függönyei vérszéló subogással csapódtak össze, a tribünön pedig egy kékszemű ember öntötte ki magából mindazt a sok keserűséget, amely ebben az országban annyi éven keresztül összegyűlt.

A liberális kivonulás nagy színjátéka

A nagy esemény szombatn történt. Akiknek volt valami közük a politikához, vagy akiknek némi kis érzékük van a nagy történelmi pillanatok iránt, azok mind ott voltak a parlament roskadásig megtelt páholyaiban és karzatán. A kamara szufolt aulájában nehéz csönd uralkodott, mint szélszélben a kitörni készülő vihar előtt. A karzatokon bukott politikusok szorongtak. Papachostea, Prie Octavia, Ototelesanu és a többi társaik, voltemberek, akik mind eljöttek asszisztálni színt és díszlet kölcsönözni annak a nagy történelmi pillanatnak, amikor Románia legrégebbi és leghatalmasabb pártja elhagyja a parlamentet, azt a parlamentet, amelyről oly büszkén mondogatták nem is olyan régen, hogy ennek a története nem más, mint a liberális párt története.

Egy deklaráció és a válasz

— *Domnul Duca are cuvântul.*
És Duca a maga kiszámíthatatlan mosolyával, szöke bajusza alatt, papírlapot vesz ki a zsebéből és elhangzanak siri esendben a történelmi szavak.

— *Fac declaratia in numele partitului national liberal.*

És egymás után hangzanak el Duca szájából a súlyos vádak tartalmzó szavak. A kormány nem takarékoskodik az ország pénzével. A kormány nem ért a gazdasági politikához. Ez a kormány állandó veszélye az országnak. A csend kezd elengedni. Szavak röpködnek a levegőben, a rendes parlamenti közbeszólásoktól eltérően: több ezekben az elkeseredés, a tehetetlen düh, mint az ironia. Duca olajat öntött a forrongó kedélyekre. Valami kirobanni készült az emberekből. Valami, aminek eddig még

nem voltak tanui a parlament falai. A Bukaresti parlamentben ezekben a pillanatokban megszületett az Igazság.

Az elhangzott beszéd után Maniunak már csak egy válasza lehetett. Meg kell tudnia az országnak a szintizta igaz-

Milliárdok, amik hiányoznak

Az elkeseredés kirobantotta a parlamentben azt, amit eddig olyan félve takargattak: a szintizta igazságot. Mert eddig mindenki csak azt érezte, hogy szegény az, ami eddig történt és a szegényeztet az, amely szolidaritással kell tegye a legelkesebbb purifikátort is. Akkor, amikor a régi bűnök fátynak fellebbentéséről van szó.

Eddig csak költségvetési deficitről beszéltünk — mondotta Maniu miniszterelnök. De a költségvetési deficiten kívül vannak milliárdok, amik szünetlenül hiányoznak, de amikről eddig nem beszéltünk. És számok sorakoztak fel. A költségvetési deficiten kívül egyes részletek adósságaiból 2 és félmilliárd adósságot, kincstári bonokból 675 millió deficitet hagytak örökségül ránk. A vasut deficitje 6-7 milliárd lej. A belső adósságoknál egymilliárdos deficit van. Különböző alapokon 1 milliárd, 900 millió hiányt találtunk. 1919 óta 18 és félmilliárdos deficitet okoztak az országnak.

Az ülésteremben megdöbbenő csodál

	32,301	tisztviselője van	4,599,90	1,184	lej fizetéssel
A hadügyminiszteriumnak	23,740	"	1,414,815	108	"
pénzügy	66,564	"	4,015,612	115	"
közügy	24,111	"	1,040,827	949	"
kultusz	53,822	"	1,432,864	470	"
belügy	1,178	"	137,489	821	"
közmunkügyi	12,609	"	933,325	000	"
igazságügyi	4,850	"	310,619	000	"
földmívelésügyi	1,630	"	164,879	000	"
ipar és keresk.	507	"	37,000	000	"
külgügy	7,211	"	430,135	981	"
egészségügyi	1,656	"	136,902	465	"
munkügyi	3,785	"	215,611	247	"
közlekedésügyi	38	"	6,817	378	"
miniszterelnökség	143	"	16,595	060	"
A Casa de Depunernak	76	"	690	000	"
A Nyugdíjpénztárnak	78,658	"	5,500,000	000	"
A CFR-nek	216	"	3,241	200	"
A CFR segélypénztárának	20,845	"	1,148,000	000	"
A Postának					

Hátra van még Erdély, Bánát, Bessarabia és Bukovina minisztériuma. A képviselők, szenátorok, a volt miniszterek, a követiségek, a bizottságok, a tanulmányi bizottságok, a 126 ezer főnyi katonaság, 14 ezer 658 tiszt, a 190 generális, 693 ezredes, 761 alezredes. Igen. Ezekhez a számokhoz csak egyet lehet hozzáfűzni:

Ezért mentünk tönkre. Ez volt nálunk évtizedeken keresztül a virtsaft. De hát hol is lehet itt kezdeni a tisztogatást? kérdezi önként magától az ember. És aki az irányt megmutatja, az megint csak Charles Rist, aki ebben a nagy tohu vavohuban csak egy kérdésre vár feleletet:

A francia példa

Miért tudtak Franciaországban a nagy költségvetési redukció alkalmával 70 állami titkárt és 106 prefektust ál-

ságot.
— Ők beszélnek így. — kiáltotta magától kikelve Maniu miniszterelnök. Ők, aki ezt az országot a szerencsétlenségbe döntötték, akik ezt a gazdag országot a csőd szélére juttatták.

kozás moraja futott keresztül. Maniu magából kikelve folytatja tovább beszédét. És amikor befejezte, ott állt mindenkinél a lelkében a szomorú igazság: tönkrementünk.

Charles Rist diktálja a tempót

Ezen az éjszakán megszületett a nemzeti parasztpárt igazi nagy programja. Leszámolni a bűnökkel. Feltárni szegény nélkül mindent és tabularasat csinálni.

„Des impots, des economies”.

Charles Rist e könyörtelen két jobbszava diktálja ma a tempót. És ha a szív egy pillanatig megkönyörülni is próbál, a külföldről importált lelkiságot ma már nem engedi. Adatok kerülnek napvilágra, amelyeket eddig félre rejtettek és ma már mindenkinél hinni kell, hogy igaz az, hogy Románia 16 millió lakosának körülbelül 450 ezer állami tisztviselője van, akik 38 milliárdos költségvetésből körülbelül 17 milliárdot emésztnek fel. De lehet-e nem hinni, amikor hivatalos kimutatások is ezt igazolják. Ime a beszédes számok:

	32,301	tisztviselője van	4,599,90	1,184	lej fizetéssel
A hadügyminiszteriumnak	23,740	"	1,414,815	108	"
pénzügy	66,564	"	4,015,612	115	"
közügy	24,111	"	1,040,827	949	"
kultusz	53,822	"	1,432,864	470	"
belügy	1,178	"	137,489	821	"
közmunkügyi	12,609	"	933,325	000	"
igazságügyi	4,850	"	310,619	000	"
földmívelésügyi	1,630	"	164,879	000	"
ipar és keresk.	507	"	37,000	000	"
külgügy	7,211	"	430,135	981	"
egészségügyi	1,656	"	136,902	465	"
munkügyi	3,785	"	215,611	247	"
közlekedésügyi	38	"	6,817	378	"
miniszterelnökség	143	"	16,595	060	"
A Casa de Depunernak	76	"	690	000	"
A Nyugdíjpénztárnak	78,658	"	5,500,000	000	"
A CFR-nek	216	"	3,241	200	"
A CFR segélypénztárának	20,845	"	1,148,000	000	"
A Postának					

lásából meneszteni? Augiasz istállóját nem lehet kiméletes eszközökkel rendbe szedni. A tisztogatást fent kell kezdeni, mert ha Olaszországnak csak 11 minisztere van, akkor Romániának miért kell ugyanazokat a funkciókat 18 miniszterrel és öt alminiszterrel elvégeztetni. Ezt kérdi Charles Rist és ma ő diktálja a tempót.

Des impots, des economies!

Tehát redukálni fogják a minisztériumok számát. Ha a minisztériumok számát redukálják, redukálják a költségvetést is. És hiába itt minden tiltakozás. A parlament asztalán már ott van a egujahat költségvetési redukciótervzet.

A hadügyminisztériumnál 69,996,000 lej, a közoktatásügyi minisztériumnál 30,084,780 lej, a pénzügyminisztérium-

nal 170 milliót, a vallás- és szépművészeti minisztériumnál 2 millió háromszázezer 540 lejt, a belügyminisztériumnál 25 millió lejt, a közmunkügyi minisztériumnál 10 millió lejt, a mezőgazdasági minisztériumnál 87.461.000 lejt, a kereskedelmi és iparügyi minisztériumnál 29 millió 516 ezer 536 lejt, a közmunkügyi minisztériumnál 9 millió 485.444 lejt, a közlekedésügyi minisztériumnál pedig 50.524.799 lejt tenne ki a megtakarított összeg.

Ezen legújabb költségvetési redukióval az idei költségvetés egy 2.104.815.539 lejes megtakarítást jelent az 1928. évi költségvetéshez képest.

Akik eddig nem tudták, azok ezekből a számokból tiszta képet alkothatnak maguknak.

Mert ez történt szombat éjszaka a román parlamentben. Hátszegi Ernő.

A petroszényi somér g'dud táborában

Minden oldalról hatalmas hegyek és egy gyorsan tovarohanó hegyi patak, az erdő lombjainak halk, misztikus suttogása és a víz csobogásának isteni muzsikája... Ez a hely volt az, mely egy héber keresztül otthonává vált negyven ifjú zsidó fiúnak és leányknak.

A slívi hegyek által környékezte, a Jiet patak völgyében verte fel táborát a petroszényi somér g'dud Számuk csekély volt, azonban az akarat és a lelkesedés, mellyel ezt a kis miniatűr államot létrehozták, a nagy cserkész táborokkal egy nivóra emelte. Már az eszme maga is fölemelő, hogy negyven ifjú zsidó, kizsáktva magát a Galuth láncából, a zsidó nemzeti érzéstől áthatva, mint szabad zsidók éltek, a természet szépségeitől körülveve kicsinyke államukban. Általában megállapíthatjuk azt, hogy a zsidó nemzeti érzés aromája töltötte el a tábor szabad levegőjét. Mindenütt héber feliratok és héber megszólítások. Chavér, chavéra... ez hangzott a levegőben.

A tábor kapuján belépve a ros ovedet

(szolgálattevő tiszt) fogadja az érkezőt teljes felszerelésben. Ő az, aki felügyel arra, hogy minden a legnagyobb rendben történjék és hogy a mikada (parancsnokság) által kijelölt napi program pontosan betartassék.

A kaputól jobbra és balra, katonás rendben sorakoznak a sátrak. Elöl a „kvuca neser“ (sas őrs) sátra, fölötte ott lobog a lilasárga zászlón kiterjesztett szárnyaival az őrs szimbóluma: a sas. Látszik e sátron, hogy lakói ügyes, dolgozó fiúk, mert sátruk elé már egy kellenő, hűvös kis lugast is odavarázsolnak. Egy kissé távolabb a gurok sátra áll. Már a sátor külsejét is kedvessé teszik a kis farkaskölykök, kik benne laknak. A legkellemesebb percek azok, melyeket a kis emberkék társaságában tölt el az ember. Ők azok, kiknek szeretetért rájong az egész tábor.

A gurok sátrával szemben áll a „kvuca zev“ (farkas őrs) sátra. Tagjai szín-

tén igaz somérok, akik szívvel-leléssel dolgoznak somér ideáljaimért. A zevéktől nem messze áll a somér sátra. E sátor a legkisebb, mert hisz csak nappal szolgál hajlék a pluga „Herzlia“ lelkes somérainak, kiknek éjjeli szállásul egy, a táborból 15 pernyire fekvő faház szolgál.

A tábor közepén fekszik a parancsnoksági sátor, tábori nyelven a „parsági“. E sátor lakója Bauer Endre, a tábor parancsnoka. Itt dől el a tábor és alattvalóinak a sorsa. A zászló előtt emelkedik a magasba a zászlórúd, mely átengedi a szél lengetésének a kibontott zászlókat.

Végigtekintve a kis zugó métkason, elismeréssel kell illeszük Bauer Endre parancsnokot, kinek fáradhatatlan munkássága tette lehetségessé, hogy dacára a rossz anyagi viszonyoknak, ennyi somér-somra jusson a legideálisabb nyaraláshoz.

H. Licra

Amikor Ferenc Józsefért imádkoztak a Szentfalnál

A jeruzsálemi Szentfal körül dúló harcok s a benszülött arabok erőszakoskodásai állandóan foglalkoztatják úgy a belföldi, mint a külföldi zsidó sajtót. A legszentebb földi épület látható maradványa körül felviharzó szenvedélyekkel kapcsolatban, nem egy, kisebb-nagyobb jelentőségű és érdekességű történet lát napvilágot. A Szentfal, mely tudvalevőleg nemcsak a zsidók és mohamedánok, de a keresztények szemében is szenttség számba ment mindenkor, régi idők óta zarándokhelyül szolgált zsidó és keresztény előkelőségeknek egyaránt. Így pl. köztudomású, hogy Anglia egykori királya, a népszerű VII. Edward nem egy alkalommal elzarándokolt a Szentfalhoz és ott áhitatos imádkozással rótta le vallásos kegyeletét a Szent Templom megmaradt fala előtt.

De nemcsak az egykori angol király-

nak voltak, hogy úgy mondjuk „nexusai“ a Szentfallal. Európa más fejedelmei is mindig kegyeletes áhitattal közeltek feléje, I. Ferenc József pedig, — ha a híreszteléseknek hinni lehet — egy alkalommal egyenesen az egészségét köszönhette a jeruzsálemi templom szent falának.

I. Ferenc József, tudvalevőleg nemcsak Ausztria császáranak és Magyarország királyának nevezte magát, de igényt tartott a „jeruzsálemi király“ címre is és erre a címére nagyon büszke volt. Dacára annak, hogy talán a legvallásosabb katolikus fejedelmek közé tartozott, sohasem engedte meg, hogy azoknak a jámbor zsidóknak utjába, a kik azért telepedtek le a Szentföldön, hogy életüket jámborságban és tanulásban töltsék el ott, az osztrák-magyar diplomataképviseletek bármilyen ne-

hézségeket gördítsenek. Ferenc József mindig örömmel hallotta, ha a nála tudó diencian jelentkező rabbik és más hitközségi funkcionáriusok arról értesítették őt, hogy a jeruzsálemi jámbor zsidók állandóan imádkoznak a király egészségéért a Szentfal előtt.

A múlt század vége felé élt egy nagy-hírű rabbi Jeruzsálemben, aki egyúttal osztrák-magyar alkonzul is volt: rabbi Jesaja Bardaki. Ez a szentéletű férfi, annak dacára, hogy már hosszú idő óta ott élt Jeruzsálemben, még egyszer sem ment el a Szentfalhoz, mert nem érezte magát annyira tisztának és büntelennek, hogy jelenlétével a Szentfalat meg ne szentségtelessé. Egy napon mégis sürgős parancs érkezett rabbi Jesajához a bécsi kabinetirodától, melyben értesítették, hogy Ferenc József esésár és király beteg és egyenes kívánsága az, hogy rabbi Jesaja imádkozzon felgyógyulásáért a Szentfalnál.

A kapott parancs értelmében rabbi Jesaja habozás nélkül elindult néhány osztrák és magyar hívő kíséretében a Szentfalhoz és ott hűvel együtt imádkozott a beteg király felgyógyulásáért. A jeruzsálemi főkonzul és maga rabbi Jesaja is azonnal értesítette a bécsi kabinetirodát a jeruzsálemi Szentfalnál megtartott rendkívüli istentisztelet lefolyásáról. Erre a tudósításra hamarosan a megérkezett rabbi Jesaja címére a válasz.

Egy nagyon meleghangú köszönő levél képében, melyben a kabinet iroda arról értesítette rabbi Jesaját, hogy azon a napon, mikor a Szentfalnál lefolyt az istentisztelet, a király állapotában javulás állott be és az uralkodó rohamosan halad teljes gyógyulás felé.

A király felgyógyulásáért tartott istentisztelet és a hirtelen javulás híre természetesen hamarosan elterjedt az arabok között is, akik attól kezdve, hosszú ideig nem merték a Szentfalnál ájtatoskodó zsidókat imádkozni és szertartásokban megzavarni.

MAUR & Co.
BALYÓDRA NO. 12

**EGÉSZSÉGES
LESZ**

Germamide

FOGPASZTA ÁLTAL

**E világhírű gyártmányt a párizsi 1818-ban alakított gyár készíti.
Mindenütt kapható.**

(Buc)
Kelet
Fischer
kamara
meg a
rasztpé
nu m
ték, h
javasla
terjess
elő, h
alkalm
tását
gyalni.
Mani
gához
kijelen
nyek a
a ko
hog

Semmi
kormán
közé
A kor
vezetté
sére, E
nyugta
kandó
kezes

a m
a tö
nak
A vé
re pe
tuszn
az or

Ugyan
vény o
Széfar
gáti m
Fisch
minisz
dósága
módosí

a zsi
bá

A zsidó
meg, h
életbe
ilyen p
Fisch
kamara
módosí
amelyn
lasztott
lent V
Zsidó
scher
Landau

Fisch
pozé
kivül
zsidó

Rámut
nizster
ritus el
fejtette
érdekei
be a tö
szavazá
lentene
számár
Land
felszól
erdélyi
való te
gresszu
Fisch

A kultusztörvény csak a zsidó kongresszus meghallgatása után lép életbe

A Zsidó Parlamenti Klub erélyes fellépése újabb koncessziókat csikart ki a kormánytól

A törvényt megszavazzák, de csak a végrehajtási utasítással egyidejűleg lép életbe, a végrehajtás pedig figyelembe veszi az összehívandó zsidó kongresszus határozatait. A parlamenti klub így sem járult hozzá a javaslatához és éles harcot indított a Kamara szekciójában

Szefárd alatt csak a spanyol zsidókat fogja érteni a törvény

(Bucuresti-Bukarest, július 17. Az Uj Kelet tud.) Tegnap jelentettük, hogy dr. Fischer Tivadar és dr. Fischer József kamarai képviselők audiencián jelentek meg a beszarabiai zsidó nemzeti parasztpárti képviselők kíséretében Maniu miniszterelnök előtt, akitől azt kérték, hogy a kultusztörvény módosító javaslatát vegye le a napirendről és ne terjessze ebben a szesszióban a kamara elé, hogy a zsidó képviselőknek legyen alkalmuk és idejük a törvény módosítását a kormányval együtt megtárgyalni.

Maniu miniszterelnök ma délután magához kérte dr. Fischer Józsefet és kijelentette előtte, hogy a körülmények alakulása folytán

a kormány nem tekinthet el attól, hogy a módosító javaslatot a kamara elé ne hozza.

Semmi sem állott azonban távolabb a kormánytól, mint az, hogy a zsidó hitközségek autonómiájába beavatkozzon. A kormányt nem zsidóellenes intenciók vezették a módosító javaslat elkészítésére. Hogy a zsidó közvéleményt megnyugtassa, Maniu kijelentette, hogy hajlandó a törvénybe oly értelmű rendelkezést bevenni, hogy

a módosított kultusztörvény csak a törvény végrehajtási utasításának elkészülte után fog életbe lépni. A végrehajtási utasítás elkészítésére pedig a kormány, illetőleg a kultuszminisztérium össze fogja hívni az ország zsidó vallásvezetőinek kongresszusát.

Ugyancsak elfogadja a kormány a törvény oly értelmű módosítását, hogy a Szefárd elnevezés alatt kizárólag a regáti spanyol-zsidó hitközségek értendők. Fischer József dr. azt válaszolta a miniszterelnöknek, hogy az ország zsidósága nem eléghetnek meg ezekkel a módosításokkal, amelyekhez

a zsidó Parlamenti Club sajnálattal bír, de nem járulhat hozzá.

A zsidóság képviselői nem engedhetik meg, hogy az autonóm zsidó vallási életbe való önkényes beavatkozással ilyen precedens teremődjék.

Fischer József dr. audienciája után a kamara kultuszbizottsága megkezdte a módosított törvényjavaslat tárgyalását amelynek előadója Debú lelkészt választották meg. A választáson megjelent Vlad Aurél kultuszminiszter is. A Zsidó Parlamenti Club részéről dr. Fischer Tivadar, dr. Fischer József és Landau képviselők jelentek meg.

Fischer Tivadar dr. másfélórás exposéban fejtegette ki, hogy mily rendkívül súlyos sérelem éri az ország zsidó hitéletét a kultusztörvény módosításával.

Rámutatott arra, hogy a kultuszminiszter teljesen téves felfogást vall a ritus elméletéről. Fischer Tivadar dr. ki fejtette ezután, hogy a zsidó közönség érdekeit mennyire nem veszi figyelembe a törvény módosítása és annak megszavazása mily súlyos veszedelmet jelentenek Románia egyetemes zsidósága számára.

Landau képviselő volt a következő felszólaló, aki azt fejtegette, hogy az erdélyi zsidóknak két hitközségbe való tagozódása egy szeparatista kongresszus eredménye volt csupán.

Fischer József dr. tette meg ezután

megjegyzéseit a kultusztörvény módosításához és különösen az autonómia megsértésének súlyosságára mutatott rá, kimutatva, hogy a zsidó vallási ügyekbe való beavatkozás ellentétben áll az alkotmány rendelkezéseivel.

Pop Ghita nemzeti parasztpárti képviselő szóval fel ezután, aki hangsúlyozta, hogy

ő zsidóbarát érzelmű és hogy a romániai zsidóságot meglátván becsülni azokban a harcokban, melye-

ket a nemzeti parasztpárttal karöltve folytatott a szabadságszerző diadálrajuttatásáért.

Epen ezért esodálkozásának ad kifejezést afölött, hogy a szabadságszerető zsidó nép tiltakozik az ellen, hogy a kormány a zsidóságon belül több vallás-szabadságot akar biztosítani.

Fischer Tivadar dr. azonnal replikázik Pop Ghita szavaira és felvilágosítja a nemzeti parasztpárti képviselőt arról, hogy rosszul értelmezi ezt a szabadságot,

A többségi képviselők kérik, hogy Lupas, volt közegészségügyminiszttert állítsák a legfőbb semmitűszék elé

(Bucuresti-Bukarest, július 17. Az Uj Kelet tud.) A tegnapi számunkban röviden beszámoltunk arról, hogy a kamara tegnapi estői ülésén Pompiliu Jonitescu képviselő, a kamara alelnöke, Lupas professzor, volt közegészségügyi miniszter, vád alá helyezését kérte, miután a bukaresti törvényszék vizsgálóbírója megállapította, hogy a hirtédét gége-tíjkor szállításokkal kapcsolatban az államot súlyos károsodás érte. Pompiliu Jonitescu az interpelláció alkalmával a következő nyilatkozatot olvasta fel:

„Alólirott képviselők a házszabályok 134-ik és az alkotmány 98-ik §-ai alapján a következő indítványt tesszük: Az ország közvéleménye már régen tudomást szerzett arról, hogy hogyan történt a német jóvátételi számlán szállított orvosi műszerek megvásárlása, a nemzeti parasztpárt pedig még az ellenzék pártjairól parlamenti vizsgálatot kért az

ügy felderítésére. A jelenlegi kamara előtt Mezinicescu professzor képviselő kollegánk feltárta az ügyvel kapcsolatos összes törvénytelenségeket és különösen annak bünygyi oldalára mutatott rá. Az interpelláció nyomán az igazságügyi hatóságok vizsgálatot indítottak, ám a vizsgálóbíró előtt ugy dr. Lupas volt egészségügyminiszter, mint a zegészségügyi minisztérium tisztviselői megtagadtak minden felvilágosítást. Lupas a miniszteri felelősségről szóló törvényre hivatkozott, a tisztviselők pedig arra hivatkoztak, hogy ők mindenben az akkori egészségügyminiszter utasítására cselekedtek.

Mint ahogy azonban a vizsgálat megfelelő mértékűen megállapította, hogy az államot ebből az ügyből kifolyólag 123 millió lejes károsodás érte, javasoljuk dr. Lupas volt egészségügyminiszter vád alá helyezését, hogy erről az ügy

mely feltétlenül anarchiához és a zsidó erők szétforgácsolódásához vezet.

Ghita Pop elmondja erre, hogy a puritánok úgy keltek, hogy egy nő az edinburghi lelkész beszédével nem volt megelégedve és becsukta imakönyvét, mire többen követték példáját.

Landau: A karaitákat kizárták a zsidó vallásközösségből, mert betű szerint akarták alkalmazni a tant.

Vlad kultuszminiszter szóval fel ezután, cáfolni igyekszik a zsidó képviselők argumentumait és kijelenti, hogy

bármint is csigáljanak a zsidók, a kormány meg fogja szavazni a törvényjavaslatot.

A szakaszonkénti vita során a bizottság elfogadja azt a módosítást, hogy

a szefárd megnevezés alatt kizárólag spanyol-zsidó érthető.

de visszautasítja Landaukat azt a módosító javaslatát, hogy a zsidó zsidókat „occidental” helyett „aschkenaz” szóval jelölje meg a törvény.

A bizottság elfogadta a törvényjavaslatot.

re világosság derüljön végül és a bűntűszék vegyék el büntetésüket.

Az indítványt Pompiliu Jonitescu, Stanciu Boeriu tábornok, Bolintineanu ezredes és több más képviselő irta alá. Az alkotmány 98-ik §-a valóban úgy intézkedik, hogy az ország minisztere által megnevezett tanúsított magatartásáról csak a legfőbb semmitűszék által vonatkozó felelősségre és ezt is csak abban az esetben, ha a miniszter vád alá helyezését a parlament javasolja. Az eljárás tehát az, hogy a Lupas-ügy dosszióját egy parlamenti bizottság vizsgálja felül, amely jelentést tesz a kamarának a vizsgálat eredményéről s a kamara a jelentés alapján dönt arról, hogy az ügyet átküldje a legfőbb semmitűszéknek. Nagyön valószínű azonban, hogy e nehézkes formalitások között örök álomra fogja hajtani fejét a sokat vitatott Lupas-ügy.

Constantin Stere háromórás beszédében radikálisabb közigazgatási törvényt kér

A német párt nem vonul ki a parlamentből, de nem szavazza meg a törvényt

(Bucuresti-Bukarest, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma már délelőtti is ülést tartott, amelyen néhány nemzeti parasztpárti képviselő fejtette ki véleményét a közigazgatási törvényjavaslatról.

A délutáni ülés első szónoka dr. Lucian Sándor szociáldemokrata képviselő volt, aki hosszabb beszédben mutatott rá a reformjavaslat azon intézkedéseire, amelyeket a szociáldemokrata párt sérelmesnek tekint. Így mindenekelőtt is rámutatott arra, hogy a törvény egy évi tartózkodást ír elő valamely helységben az illetőség elnyerésére. Ez az idő túlságosan hosszú és különösen sérelmes a munkásokra, akik szociális helyzetüknél fogva kénytelenek gyakrabban otthont változtatni. Kifogásolja azt, hogy a törvény fenntartja a jogszerinti és kinevezett községi tanácsosokat, akik csak arra jök, hogy meghamisítsák a közakaratot. A községi autonómia és a tartományok rendelkezési jogának kibővítését kéri.

Stere viharos taps fogadja

Általános érdeklődés közpette Constantin Stere megy fel a tribünre, akit a többség egyrésze, de különösen a beszarabiai képviselők viharos ünneplésben

reszesítenek. Ez volt az első alkalom, hogy Stere az új parlamentben szólásra emelkedett és beszéde elé különösen azért tekintettek általános várakozással, mert köztudomású volt, hogy Stere elégedetlen azokkal a módosításokkal, amelyeket az általa elkészített tervezet különböző intervenciók következtében keresztülműt. Stere háromórás, mesterien felépített beszédében fejtette ki a közigazgatási törvény alapelveit. Nem volt agresszív és neves francia és angol jogászoktól származó citátumokkal igyekezett bizonyítani azt, hogy radikálisabb és haladóbb szellemű törvényre van szükség, mint amint a módosítások következtében a kormány javaslata jelent. Hivatkozott arra, hogy a radikális Briand, Decheunel, Doumergon jelenleg francia köztársasági elnök, Millerand, a szociálista Leon Blum és a royalista Charles Maurres egyaránt a közigazgatási decentralizáció és a tartományok kifejlesztésének hívei, annál is inkább, mert ezek új szint és erőt hoznak az ország közéletébe. A falvak fontosságára mutat ezután rá Stere, mint amelyek a legfontosabb közigazgatási és szociális egységei az országnak. Végül azt vitatja, hogy a Korona csak az alkotmány által megvont határokon belül avatkozhatik

bele a törvényhozás munkájába és hogy egyedül a parlament hivatott annak eldöntésére, vajjon a törvényjavaslat alkotmányos-e vagy sem.

A német párt deklarációja

Dr. Hans Ottó Röth a következő szónok, aki a német párt nevében nyilatkozatot olvas fel. A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a német párt elkezdve vesz tudomást a törvényjavaslatnak azoknak az intézkedéseiről, amelyek a romániai kisebbségek érdekeit súlyosan veszélyeztetik. Sérelmeszi a falvaknak községekbe való beolvasztását. Tiltakozik az ellen, hogy a primár a jövőben is a kormány nevezze ki és hogy a jog szerinti tanácsosok a jövőben is megválasztottak legyenek a községekben. Kijelenti, hogy a német párt részt vesz a javaslat vitájában, de az ilyen körülmények között nem szavazhatja meg.

Művészi

perzsaszőnyeg

szávvott gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szövőképek legelőnyösebb beszerzési forrása.

SCHULHOF EMILNÉ

Oradea, Str. Ea. Ciorogaria (Uri-u.) 14.)

Ötvenmillió pengő a Krausz Simon-féle értékpapírok vesztesége

Egy millióhatszáz ezer darab részvény tartozott Krausz Simon érdekltségébe

Július tizenkilencedikén felszámol a Krausz Simon Bankház Részvénytársaság. Ez az aktus lesz — remélhetőleg — a befejezője azoknak az eseményeknek, amelyek hónapokon át Krausz Simon személye körül viharoztak és amelyek esodorták Krausz Simont arról a piedesztálról, amelyre a magyar pénzügyvilágban és Budapesti társadalmi életében rajongóinak tiszteletére emelte. Hónapokig tartó egyezkedési tárgyalások után minden érdekelte megkapta követelvényének legalább egyötödét, de kitől követeljenek karuk megtérítését azok a vállalatok, amelyeknek részvényeivel Krausz Simon „doigozott” és főleg azok a részvényesek, akik az ugynevezett Krausz-papírok „boldog” tulajdonosai voltak.

Krausz Simon a budapesti tőzsdén jegyzett részvények közül főleg nyolc vállalatnak a részvényeivel operált.

Ezek a részvények az árjegyzőlap sorrendjében a következők: Athenaeum, Franklin, Bródi vagon, Lámpa, Ófa, Nova, Égisz és Óbudai textil. Ha ennek a nyolc papírnak az utolsó kilenc hónap alatt bekövetkezett áralakulását tekintjük, a legérdekesebb és a legfantasztikusabb tőzsdéi regényt látjuk. Fejezetei egyenként és összesen a legizgalmasabb olvasmányok tőzsdéi szakemberek számára, de a laikusokat is érdekelhetik ezek a statisztikai adatok.

A nyolc részvényből a következő adatok vannak kibocsátva:

Részvény	Összes darabszám	Összes érték
Athenaeum	150.000	150.000
Franklin	150.000	150.000
Bródi vagon	550.000	550.000
Lámpa	36.000	36.000
Ófa	240.000	240.000
Nova	448.000	448.000
Égisz	40.000	40.000
Óbudai	40.000	40.000
Összesen:	1.654.000	1.654.000

Azaz 1,654.000 részvényre terjed ki a Krausz Simon tőzsdéi hadserege. De egy másik érdekes összeállítást is lehet közölni:

Legmagasabb árfolyam:	Legalacsonyabb árfolyam:
Athenaeum: 22, Franklin: 50, Bródi vagon: 42, Lámpa: 300, Ófa: 149, Nova: 51, Égisz: 55, Óbudai: 60 Pengő.	Athenaeum: 22, Franklin: 50, Bródi vagon: 16, Lámpa: 140, Ófa: 107, Nova: 39, Égisz: 15, Óbudai: 25 Pengő.

Ezek az árfolyamok azokat a legalacsonyabb, illetve a legmagasabb kurzusokat tüntetik fel, amelyekben a kérdéses részvényeket 1928. novemberétől 1929. május 7-ig, azaz a kulminális, illetőleg a mélypont időpontjáig átlagosan el lehetett adni, illetőleg amely kurzusokon ezeket a papírokat meg lehetett venni.

Ha ezeket az árfolyamokat egymással összehasonlítjuk, azt látjuk, hogy az Athenaeum részvény vesztesége 20 pengő, azaz 40 százalék, a Franklin részvény vesztesége 26 pengő, azaz 32,2 százalék,

a Bródi vagon részvény vesztesége 26 pengő, azaz 61,9 százalék, a Lámpa részvény vesztesége 160 pengő, azaz 53,3 százalék, az Ófa részvény vesztesége 42 pengő, azaz 28,2 százalék, a Nova részvény vesztesége 12 pengő, azaz 28 százalék, az Égisz részvény vesztesége 50 pengő, azaz 76,9 százalék, az Óbudai részvény vesztesége 35 pengő, azaz 58,3 százalék.

Vagyis a veszteség százalékos átlagban körülbelül 50 százalékos, pénzbeli átlagban pedig majdnem 40 pengőt tesz ki darabonként, ami bizony szomorúan nagy összeg, akár az egyik, akár a másik bázison. Ha a vállalatok részvény-számával ezt a darabonként szenvedett veszteséget megszorozzuk, horribilis összegek jönnek ki, még akkor is, ha tudjuk, hogy nem az összes részvények vannak a közönség kezén, tehát nem az egész veszteség esik a tőzsdén kívül álló és a vállalatok vezetőségén kívül álló részvényesekre. Viszont több kézen, tehát többször fordul meg egy-egy részvény, ami költséggel, kamattal és egyéb kiadással jár. Így végeredményben a számszerűség mégis megközeletli a valószínűsítést az összes árfolyamvesztéseket

a következő összegekre lehet becsülni:

Athenaeum: összes darabszám 150.000 az összes árfolyamvesztés három millió pengő.

Franklin: összes darabszám 150.000 az összes árfolyamvesztés három millió pengő.

Bródi vagon: összes darabszám 550 ezer, összes árfolyamvesztés tízennygy millió 300.000 pengő.

Lámpa: összes darabszám 36.000, az összes árfolyamvesztés 5.760.000 pengő.

Ófa: összes darabszám 240.000, összes árfolyamvesztés: 7.680.000 pengő.

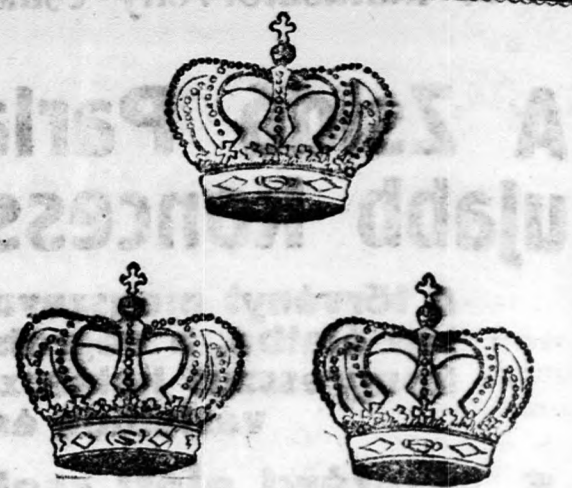
Nova: összes darabszám 448.000, az összes árfolyamvesztés 11.943.600 pengő.

Égisz: összes darabszám 40.000, összes árfolyamvesztés: 1.600.000 pengő.

Óbudai: összes darabszám 40.000, az összes árfolyamvesztés 1.400.000 pengő.

Tehát az 1,654.000 darab részvényre 49.228.000 pengő árfolyamvesztés esik, ami darabonként 36,2 pengőt tesz ki. A Krausz Simon-féle papírok tőzsdéi árfolyamvesztése tehát kerekén 50 millió pengő körül van.

Ez az összeg a nyolc vállalat valamennyi darabszámát veszi alarul, bár a tőzsdéi forgalomban, jobban mondva az általános forgalomban, annyi darab egyszerűen nem szerepel. Szakértői becslés szerint azonban Krausz Simon állandóan legalább a felével dolgozott a tőzsdén

„HÁROM KORONA“

sági részvényeknek s ha ezt fogadjuk al alapul, akkor a forgalomban részvevők vesztesége még mindig huszonöt millió pengő. Ha pedig számításba vesszük, hogy egyik-másik pakett többször is gazdát cserélt, kerekén 40 millió pengőben állapíthatjuk meg a különbséget a legmagasabb és a legalacsonyabb árfolyam között.

Ez az abszolút veszteség, mely a Krausz Simon szvittoját érte és körülbelül ugyanennyi ennek a nyolc vállalatnak a relatív vesztesége a tárcájukban levő saját részvénydarabjaiknak tőzsdéi árfolyam-differenciáján keresztül.

Trotzkij elmondja, hogyan lett forradalmár

Trotzkij Leó folytatja a világsajtóban önéletrajzát, melyből a következőket közöljük:

Apám kívánságára 1896. őszén be kellett volna iratkoznom valamelyik műszaki főiskolába, hogy mérnökké képeztessem ki magamat. Én magam haboztam a matematika és a forradalom között. Mind a két szándék erősen élt bennem, mégis elhalasztottam a matematikai szakra való beiratkozásomat. Odesszában maradtam és tovább kutattam. Vajjon mit kerestem? Kerestem önmagam. Véletlen ismeretségeket kötöttem intelligensebb munkásokkal, elláttam őket titkos olvasmányokkal, órákat adtam, titkos előadásokat tartottam az Ipariskola növendékeinek és vitáztam marxistákkal. Az utolsó őszi gőzessel Nikolajevbe utaztam és megint beköltöztem magam Swigowsky kertjében.

Nagy igyekezettel összekötöttem szűk körű, különböző típusú munkásokkal. Volt közöttünk egy érdekes ember, a közut éjjeli őre, akire még sokan vissza fognak emlékezni. Tagja volt a bibliásoknak, de tudtuk róla, hogy talpig becsületes és tele van forradalmisággal. Ő megismertetett egy órabéres munkással, aki két barátját hozta el megbeszélésünkre. Ez volt a kezdet. Néhány hét múlva ebből nőtt ki az első földalatti forradalmi csoport. Nemsokára már nem kellett munkások után látnunk, a munkások jöttek utánunk. Fiatal és tapasztalatlan „vezérek” voltunk, tehát természetesen gyorsan alámerültünk annak a mozgalomnak a mélyébe, amelyet előidézünk.

A vakember hajléka

Mindennek meg volt a maga visszhangja: a titkos gyűléseknek és előadásoknak magánlakásokban, az összejöveteleknek, amiket az erdőben tartottunk, vagy a folyó mentén. Ezeket az összejöveteleket körülbelül 25–30-an látogatták, számosan közülük már a java éveikben voltak és néhány ember magával hozta fiát is.

Ejszaka a szobában másoltunk és nyomtatott proklamációkat állítottunk elő és egy ember közülünk őrt állott az udvaron. A tüzhely előtt petróleum állt egy üvegen és gyufa, arra az esetre, ha a razzia rajtunk üt, hogy megsemmisítsünk minden kézzelfogható bizonyítékot. Ez természetesen olyan naiv dolog volt, amilyent csak lehetett. Szerencsén volt, hogy Nikolajev csendőrei sem voltak tapasztaltabbak nálunknál. Később egy középkorú munkás lakásába

helyeztük át a nyomdánkat. A munkások volt és úgy vesztette el szemé világot, hogy a gyárban a gép kivágta a szemét. A vakok sajátos mosolyával szokta volt mondani nekünk, hogy szívesen adja a szobáját, hiszen a vakember számára az egész világ egyetlen börtön.

Börtönökben

1898. január 28-ikán végre tömeges letartóztatásokat eszközöltek és barátaink közül kétszázat fogtak el. A szervezet súlyos károkat szenvedett, de nem tűnt el. Helyünkben más férfiak léptek, a forradalmárok és csendőrök egyképen gazdagodtak tapasztalatok szerzésében. Engem nem Nikolajevbe vittek, hanem egy nagybirtokos szolgálatába kényszerítettek, ahol Svigovszkyt kertésznek alkalmazták. Valamelyik napon azonban idezést kaptam a börtöniródrába, megjelentem és átadtak két csendőrnek, akik a chersoni börtönbe kísérték. A börtön egy régi épület volt, a cella elég nagy és kényelmes, azonban a rácsosablak állandóan zárva volt. Teljes magányban voltam, nem volt szomszédom és nem sétálhattam ki. Az ablakomon át semmit sem vehettem észre. Nem kaptam kívülről semmiféle ételmet, sem teát, sem cukrot. Naponta egyszer, délbén adtak levest. Egy porció rozskenyér, kicsi sóval, ez volt ebédem és vacsorám. Nem volt szabad fehérműt cserélnem és hosszú hónapokon át viseltem ugyanazt az inget és alsónadrágot. Nem adtak szappant és a börtön tetvei borzasztó módon élőszködtek rajtam. Jobb szellemi problémák hián, matematikai feladatokat csináltam magamnak fejből és fel és alá sétáltam. Tízennyolc éves voltam és oly tökéletesen el voltam zárva a külvilágtól mint soha későbbi pályafutásom alatt jöllehet az idők során még husz különböző börtönt volt szemésem megismerni. Nem adtak egyetlen könyvet, sem ceruzát, sem papírt. A cellát sohasem szellőztették. Ha meguntam a matematikát, akkor verseket írtam, természetesen nagyon közepeseket, amelyeket azonban most egymás után kiadnak. Sokszor mély depresszió vett erőt rajtam. Ez ellen úgy védekeztem, hogy felkeltem a priccsről és hosszú lépésekben körüljártam a szobát.

Szabadkőművesség és marxizmus

Három hónap elmúltával egy gőzösen Odesszába hoztak és itt egy ugynevezett „elszigetelő” börtönbe zártak, amelyet a technikai tudomány legújabb elvei szerint építettek fel. Nikolajev és Cherson

után Odesszában valóságos paradicsom volt az életem. Öt hónapon át kívülről nem engedtek könyveket hozzám, kénytelen voltam a fogház könyvtárának műveit olvasni. Ez az olvasmány konzervatív történelmi és vallásos könyvekből állt. Véletlenül olvastam egy szabadkőművességről szóló cikket is, ami fantáziát erősen foglalkoztatta. Később szüleim behozhattak a börtönbe könyveket és akkor módomban volt alaposabban megismerni a szabadkőművesség szervezetét és belső lényegét. Egy vastag füzetet teljesen megtörtöttem a gyzeim, amiket a szabadkőművességről írtam. És ha különösnek is tűnik, de meg kell állapítanom, hogy a marxizmushoz a szabadkőművességen át jutottam. A füzetet magamhoz vettem és velem volt a külföldön, azonban az 1905-ös forradalom idején elvesztettem. Ma is fájjalom, hogy ez a füzet többé nem került elő.

Kérésre hűgom megszerezte az Ő és Uj testamentum angol és olasz szövegeit és ilyen módon tanultam meg, nagyon közepesen ezeket a nyelveket. A nyelvérzékem általában győnge. Számos európai országban jártam, azonban nyelvüket nem tudtam elsajátítani.

Lenin neve

Oroszországban közben egyre nyugtalanabb lett a helyzet, a diákmozgalom erős tüntetéseiben nyilvánult meg, a kozákok megverték a diákokat és emiatt a liberálisok nagyon fel voltak háborodva, minthogy az áldozatok fiaik közül kerültek ki. A szociáldemokrácia erősen növekedett, a forradalom már nemcsak az intelligensebb osztályok kizárlólagos ügye volt, hanem a munkásoké is, kik közül sokat letartóztattak.

A letartóztatottak között voltam én is és Moszkvában ültem le büntetésemet. Itt halottam először Lenin nevét említeni és itt olvastam könyvét az orosz kapitalizmus fejlődéséről. Itt írtam a nikolajevi munkásmozgalomról szóló riportomat, mit később Genfben nyomattam ki.

Schwartz Menyhértné

Ort. Zsidó Leánynevelő-intézete -- Internátusa
Oradea, Szaniszló-utca 13.

Elemi, gimnáziumi továbbképző és kereskedelmi iskolai leányok részére. Kívánatra prospektust küldök.

Értesítés!
Megnyitl Bucurestiben, a főváros központjában a
„Hotel Venetia“
Str. Pictor Grigorescu 12. szám.
A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei.
100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek. Tisztelettel „Venetia-szálloda” vezetősége MO-SESCU tulajdonos.

Csütörtök
A n
res
Tová
Londo
szerint
tuntra
melyet
ga ideig
konflikt
kvába
vánja b
helyére
ma a k
A kin
kor bar
iránt, de
meg ke
bar, am
Kinabai
kezdtek
termész
A ren
dszuriat
a vasut
dszuriat
hogy a
1921-iki
telezts
részről
mány e
tett egy
A nar
a szov
A jegyz
A kin
oroszo
szívesen
letartózt
és szüke
propaga
fentartás
A kin
az orosz
utasítják
ujabb há
tak el a
ből. Eze
veres kis
kocsikba
onélt
táiktól
A veszd
hagyhatt
vonatjuk
Berlin
rint Jap
szik, hog
boru tört
A „Da
lenti, hog
összeköt
s megtett
Spie
Bukan
a nyá
kezo
P
tü
Fis
Str. E
Tele

A mandzsuri határon megtörtént az első véres összecsapás Oroszország és Kína között

Tovább folynak a csapatösszevonások a határ mentén. Mértékadó körök mindig azt hiszik, hogy a háború elkerülhető lesz

London, július 17. Nankingi jelentés szerint a kínai kormány az ultimátumra részletes jegyzékkel válaszolt, a melyet azonban a kínai kormány maga ideiglenes válasznak tekint, mert a konfliktus végleges elsimítását a Moszkvába akkreditált kínai ügyvivőre kívánja bízni, aki haladéktalanul állomása helyére indult. A válaszjegyzék tartalma a következő:

A kínai kormány és a nép mindenkor barátságos viszonyt kíván az oroszországi hatóságokkal szemben, de ennek a barátságos viszonynak meg kellett szűnie abban a pillanatban, amikor szovjet orosz hivatalnokok Kínában kommunista propagandába kezdtek, melyet a kínai kormány természetesen le kellett küzdenie.

A rend biztosítása érdekében a mandzsuri hatóságok kénytelenek voltak a vasutakat birtokukba venni. Mandzsuri jelentés szerint kétségtelen, hogy a keletkínai vasutakra vonatkozó 1921-iki egyezményben megállapított kötelezettségeket nem teljesítették orosz részről lojálisan, ezért is a kínai kormány eljárása nem tekinthető az említett egyezmény megszegésének.

A nankingi kormány követeli, hogy a szovjet hatóságok a kínai foglyokat szabadonbocsássák.

A jegyzék a következőképpen végződik: A kínai nemzeti kormány szovjet-oroszországi kereskedőket mindenkor szívesen lát, de a mandzsuri oroszok letartóztatása nem volt más, mint jogos és szükséges intézkedés a kommunista propaganda megszüntetésére és a rend fenntartására.

A kínaiak különben tovább folytatják az orosz vasutakok elmozdítását és kiutasítják őket kínai területre. Tegnap újabb háromszázhusz vasutat bocsátoltak el a lefoglalt vasutak személyzetéből. Ezek közül harminckilencet fegyveres kíséret alatt azonnal marhaszállító kocsiokba ültettek s

örékül, hogy családtagjait és barátaitól búcsút vehettek volna, átteltek őket a határon.

A védelemes belsejüket csak akkor hagyhatták el a vasúti kocsikat, amikor vonatjuk már orosz területen haladt.

Berlin, július 17. Tokiói jelentés szerint Japán irányadó körében nem hiszik, hogy a szovjet és Kína között háború törne ki.

A „Daily Telegraph” tudósítója azt jelenti, hogy a külföldi követségek állandó összeköttetésben állnak a kormányokkal s megtették az intézkedéseket az idegen

állampolgárok védelmére mandzsuri területen, amennyiben a háború elkerülhető nem lenne.

Az „American Press” tudósítója jelent, hogy

a mandzsuri határon már meglő-

történt az első véres összecsapás a kínai haderők és a szovjet csapatok között.

Az Amur folyót mintegy kétezer főnyi orosz vörös katonaság akarta lépni, de ezt a szándékukat erős védősereg

hosszu időn át tartó tüzeléssel meg-
hiúsította.

Az Indopacific távirati iroda jelentése szerint Mandzsuriában három tartományban mozgósítást rendeltek el s a mozgósított tartományok hadoszállyai már el is indultak a határra.

Moszkvában ma este a munkaidő befejeztével újra tömegtüntetések voltak a kínai követség előtt. A munkásság zene-
szoval vonult fel tüntetni s rendezvényt nem okozott. A követség épületét az elő-
térben felvonultatott nagyszámu karha-
talmos védte, de beavatkozásra nem volt szükség.

Elindult első amerikai útjára Németország óriási oceánjáró hajója

A Bremen négy és fél nap alatt akarja megtenni Newyorkig az utat, amivel visszahódítja Németországnak az oceánjáró gyorsasági rekordot

Berlin, július 17. Ma délután öt óra-
kor Bremen kikötőjéből tízezrek jelen-
létében megkezdte első amerikai oceán-
járó útját a Norddeutscher Lloyd óriás-
hajója, a „Bremen”. Az óriási utas-
szállító hajó fedelzetén kétezer itas
van. Indulásánál a közlekedési minisz-
terium részéről beszéd hangzott el, majd
a tömeg ékejezése és kendőbogatása
közben elhagyta a Bremen a partot.
Az éjszakai órákban a német rádióál-

lomások a nyílt tengeren haladó gőzös
fedelzetéről jazz-zenét és gramofon-
hangversenyt közvetítettek.

Berlin, július 17. A bremeni kikötőlől
utrakelt Bremen óriásgőzsről itteni ke-
reskedelmi tengerészeti szakkörökben
biztosra veszik, hogy visszahódítja Né-
metország részére az oceánjáró gyors-
sági rekordot, amennyiben az utat New-
yorkig felületlenül négy és fél napon belül
meglennie. Ha ez tényleg sikerül,

akkor a Bremen tulajdonosa legalább
hat órával a leggyorsabbjáró angol
hajó, a Mauretania eddigi rekordját.

A gőzös indulásánál mintegy ötszáz
bel- és külföldi újságíró volt jelen. Az
újságírók legtöbbször két kísérő hajón az
öböl kijáratáig kísérték a német óriás-
gőzöst s csak aztán tértek vissza Bre-
menhaventébe, amikor a hatalmas kolosz-
szus már eltűnt a szemhatárról.

Sauerwein Oroszországot ki akarja zárni Briand Páneurópiájából

Egyelőre nem lehet Európai Egyesült-Államokról beszélni, leg- feljebb bizonyos gazdasági összeműködésről. Poincarénak öt ülésem át tartó távbeszéde után bizalmat szavazott a Kamara

Páris, július 17. A „Le Matin” mai
számában Jules Sauerwein vezércikket
ír az európai federációról. Vezetőgond-
olata, hogy a Briand tervezet nem irányul
Amerika ellen, sőt ellenkezőleg annak
megvalósulása előnyére válnék Ameri-
kának is. A publicista szerint tulsz
egyelőre beszélni Európai Egyesült Álla-
mokról. Most csak a gazdasági össze-
működés lehetőségei állanak fenn.
Sauerwein ezután rámutat arra, hogy
senki sem akarja az egyik földrészt a
másikkal szembe állítani s ezzel olyan
háborút felidézni, amelyhez képest a
világháború semmiség volt.

Ezzel szemben Amerikának is érdeke,

hogy Európában kiküszöböltsék a há-
ború lehetősége s ezzel újabb lépés fog
történni az Amerika által is hön
óhajtott általános leszerelés megkezdése
érdekében. Sauerwein rámutat még arra,
hogy Coudenhove-Calergi Páneurópiájá-
val szemben Briand Nagybritanniát is
be akarja vonni az európai érdekközös-
ségbe, de amennyiben Anglia domi-
nionjai kifogást emelnének Nagybritan-
nia részvétele ellen, a tervezet akkor is
végrehajtható lesz.

A baloldali lapok kritikával illetik
Sauerwein cikkét amiatt a kitétel miatt,
hogy Oroszországnak nem lehet helye az
európai federációban.

A jobboldali déli lapok ezzel szemben
megállapítják, hogy Sauerwein megállá-
pítása csak arra vonatkozott, hogy ab-
ban az esetben nincs helye a szovjetnek
a federációban, ha nem akarná módo-
sítani gazdasági koncepcióját.

Páris, július 17. Poincaré miniszter-
elnök a kamara mai ülésében tovább-
folytatta fejtegetéseit a hadiadósságok
kérdéséről, majd beszéde végén felvetette
a bizalmi kérdést. A szavazásnál a
kamara többsége 65 szavazattal bizalmat
nyilvánította a kormány iránt s most
már nem kétséges az sem, hogy a rati-
fikáció sem fog sokáig késni.

Romániából összesen 296 ember vándorolhat be évenként Amerikába

Csaknem egyharmadára csökkentették a romániai bevándorlók kvótáját

(Bucaresti-Bukarest, július 17. Az UJ
Kelet tud.) Julius elsejével léptették
életbe az Egyesült-Államok új bevándor-
lási kvótáját, amely újabb fájdalmas
meglepetést hoz azok számára, akik
boldogulásukat Amerikában akarják ke-
resni. A Romániából évenként bevándor-
ló személyek kvótáját amely az európai
államok közül eddig is a legkisebb volt,
603-ról 296-ra redukálták. Mondd és
írd: kétszázkilévenhat bevándorló ak-
kor, midőn a fokozódó gazdasági vál-
ság következtében a kivándorlási láz
jelentékenyen erősödött és a bukaresti
amerikai konzulátus tömegesen áraszt-
ják el a kivándorolni akarók. Oly nagy
vált a jelentkezők száma, hogy az ed-
digi 603 személyes kvóta alapján is
1940-ig már előre be volt töltve minden
hely az Egyesült Államok által szük-
smarkuan megállapított kvótában. Az
újabb redukció kétségkívül elárulja az
amerikai kormányt az az intenció-
ját, hogy a romániai bevándorlást tel-
jesen likvidálja.

Nem minden állammal szemben járt
el ilyen szükmarkusággal Amerika kor-

mánya a kvóta megállapításánál. Ang-
liának 6572-re emelték a bevándorlók
számát az eddigi 34007-tel szemben. Ma-
gyarországnak 869 bevándorlót engedé-
lyez az új kvóta az eddigi 473-mal szem-
ben, ahol is nem szabad figyelmen kívül
hagyni, hogy Magyarország mindössze
7 és félmillió lakossal bíró állam. Ön-
ként adódik a kérdés, hogy miért kellett
annak megtörténni, hogy a magyarorszá-
gi bevándorlók száma duplájára emel-
kedett, míg a romániai kvóta csaknem
egyharmadára csökkent. Nem ártana,

ha a román kormány megkérdezné a
washingtoni követséget erre vonatkozólag.
Az új kvóta egyébként az egyes álla-
mok számára a következő számokat ál-
apítja meg:

Csehszlovákia 845 (eddig 671), Német-
ország 25,957 (51,227), Lengyelország 6524
(5382), Írország 17,853 (28,567), Franciaor-
szág 3086 (3954), Ausztria 1413 (785), Bel-
gium 1304 (512).

Végeredményben a bevándorlók szá-
ma az eddigi évi 164,667-ről 153,714-re
csökkentették.

Splendid szálloda
Bukarest, Calea Victoriei 57
a nyári szezonra, július 1-től
kezdve, 20%-kal leszállítja
a szobaárakat.

Pékek!
Szász
tűziléc
kapható:
Fischer-fatelep
Str. Enescu 15. (Gyufagyár-accs)
Telefonszám: 1300.

Buziás-gyógyfürdő (Román Neuheim.)
páratlan szénsavas, radioactív, sós-vasas forrásvezekkel.
Biztos gyógyhatás szervi, elhízásos érelmeszesedéses szív- és vérkeringési
zavaroknál. Vesebaj, vérszegénység, izomszűz, hólyaghurut és kimerüléssel ide-
gesség esetén. **Női betegség**, a változatos zavarok, fertőző betegségek,
megézéses nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) esetében a legjobb eredményel.
Természetes szénsavas, sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő
konyha, elsőrendű szállodák, étetés pénztők mérsékelt árral.
Uj, modern uszoda napfényes strandal. Fürdőidény május 15-től október 1-ig.
Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: **Muschong Buziási Gyógy-
fürdő R.-T.** Fürdőigazgató: **Buziás (Bánát)**

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő, Str. Lipszani 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomát csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A szamosmenti árvizkatasztrófa szerencsétlen áldozatairól

(Cluj-Kolozsvár, július 17. Az Uj Kelet tud.) Az ormányi árvizkatasztrófa szerencsétlen áldozata részére: Weisz Lázárnak legujabban a következő adományok érkeztek be: Dési gyűjtés eredménye: Industria dne Petrol Dés 100, dr. Weisz 100, Banca de Agricultura 200, Koos 100, Sörraktárak központi irodája Dés 500, Banca pentru Agricultura 200, dr. Viktor Pop 100, Adelstein 100, Banca Cejeanasea 100, dr. Havas Jenő 150, Kolozsvári Takarékpénztár dési fiókja 200, N. N. 200, Bernath Dezső 200, Wolf Adolf 200, Lékay Béla 100, Krémér M. 100, Klein Ármán 100, Schwartz és Fia 100, Textil Central 100, Schönblum Jenő 100, Gamenci J. 100, Feig Ignátz 100, Eidinger 100, Kamél 100, Fülöp 100, N. N. 100, Ordentlich Ferenc 300, Schwartz 300, Doppal 100, Frank Icik 100, Legmann 100, N. N. 100, Váradi és Szigyártó 100, Bikfalvy 100, Szigeti József 100, Rosenzweig 200, Salamon 100, N. N. 100, Emil Singer 100, Albert 100, Bernad Simonné 100, Banca de Credit Marunt 100, Fülöp Jozsef 100, Goldstein Jakab 60, kisebb adományok 120. Désről begyűlt összesen 6010.— lej.

Kiadóhivatalunkba a következő összegek érkeztek:

- Schmoll-paszta Rt. gyűjtése 1000.
- Képes Mária, Gherla 100.
- Fisch Helén, Hodod, gyűjtése 265.
- H. P. Cluj 100.
- Fischer Kálmán Kolozsvár 100.
- Kertész Izso, Kolozsvár 100.
- Schwartz Zoltán, Kolozsvár 100.
- Schwartz Zoltán, Kolozsvár 100.

Kiadóhivatalunkba begyűlt 1765.— lej. Mai nyugtázásunk végösszege 7775 lej. Eddig begyűlt 18.970 lej. összesen 26.745, azaz huszonhat ezerhatvanöt lejt.

További adományokat kérjük a Banca de Credit Marunt S. A. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 4 szám alá küldeni.

— Iskolásgyerekek halálos csónak-katasztrófiája. Berlinből jelentik: Rügen sziget közelében iskolásgyerekek csónakázva viharba kerültek s egyikük partra akart uszni, hogy társainak segítségét hozzon. Ez a gyerek azóta eltűnt. Négy társát a viharral folytatott küzdelemtől holtra fáradtan egy motorosónak mentette meg a biztos haláltól. Két gyereket kórházba kellett szállítani.

— Családirtas féltékenységből. Bécsből jelentik: Deutchbrodi jelentés szerint Hauptmann Ferenc mezőgazdasági munkás felesége két és fél éves leányával és három hónapos csecsemőjével ecetsavat itatott s aztán önmagát mérgezte meg. Csak a csecsemő maradt életben, de ez is halálal vívódik. Az asszony tettének oka az volt, hogy tudomására jutott férje hűtlensége, aki egy szolgálónak udvarolt az utóbbi időben.

— 60 ember brutalizált egy szerencsétlen börténost. Berlinből jelentik: Egy külvárosi futballpályán vérbefagyva, eszméletlenül találták meg S. Josef börténost, aki csak a kórházban nyerte vissza eszméletét. Elmondotta, hogy egész éjjel együtt mulatozt egy 60 tagból álló társasággal, nagyrészt nős emberekkel, akik hajnal felé sétálni hívták, kivitték a sporttelepre és ott valamennyien erkölcsötlen merényletet követtek el ellene. A borzalmas büntény ügyében megindították a nyomozást.

Ebben az évben a jelentkezők 45 százaléka bukott meg az érettségén

(Bucuresti-Bukarest, július 17. Az Uj Kelet tud.) A közoktatásügyi minisztérium most tette közzé a hivatalos statisztikát az ez évi bakkalaureatusi vizsgák eredményéről. A jelentés szerint az 1929. évi nyári szesszióra vizsgára jelentkezett 11.107 jelölt. Ezek közül 6104, vagyis a jelentkezők 54,9 százaléka sikerrel tette le a vizsgát. Ezek szerint tehát az ezévi bakkalaureatusi vizsgák végeredménye alig marad el az eddig-

ektől a buktatási arányszámot illetően és az első impressziókkal szemben éppoly katasztrófálisan végződött a tanulóakra nézve, mint az eddigiek.

Országgrészek szerint az eredmények a következőképpen alakultak: Regát: Vizsgára állt 6098, átment 3439. Erdély: Vizsgára állt 3113, átment 1728. Bukovina: Vizsgára állt 914, átment 484. Bessarabia: Vizsgára állt 982, átment 450.

Egy egyszerű ezüstlappal gyógyítják a sebeket

A bécsi Elselsberg-klinikán a legegyszerűbb módon a leghatásosabb eredményeket lehet elérni

Bécs, július 17. Tegnap este Eiselsberg professzor egyik fiatal aszisztense, dr. T. Moritsch egy elavultnak hit sebbekezelési módszerrel mutatott be, amelyet most felújítanak és a tapasztalatok igazolása szerint a legnagyobb eredménnyel. Az eddigi kezelés szerint a sebet becsesetelik jodtinktúrával, vagy pedig kenőccsel, amely gyorsítja a gyógyulási folyamatot, megöli a gennyesirákat és szárít. Dr. Moritsch kezelése nem vesz igénybe semmiféle kenőcsöt, semmiféle tintúrát, hanem egy amuletet helyez rá. Az ezüstlevél egészen vékony, mint a selyempapíros.

A selyemlap azonnal megindítja a

gyógyulási folyamatot és az olyan sebeknél, amely erősen permetez, az ezüst meggátolja a szekréciót, erősen szárít, ami nagyon kedvezően befolyásolja a gyógyulást. Ehhez járul még az is, hogy ennek az ezüstnek kimondottan baktériumölő ereje van, úgyhogy a sebek gennyezése és a gyógyítást halogató komplikációk teljesen elesnek. A seben fekvő ezüstlap megöli a mérges csirákat és ennek tudható be, hogy a varrott sebekben tovább maradhatnak a fonalak, anélkül hogy tartani kellene valami súlyosabb zavartól. Az előadó jelentése szerint égési sebeknél a leghatásosabb kezelési módszer az ezüst.

Csütörtök július 18. Magyar Színház Szombat július 20. 5 és 7 órákor 5, 7 és 9 órákor 5 és 7 órákor

PARADICSOM (Nizzai éjszakák)

Egy boldog hét története 10 felvonásban. Főszereplő: BETTY BALFOUR.

Az angol filmgyártás felülmúlhatatlan rekord-ujdonnása. — Az európai világvárosok leg-szezációsabb ujdonsága. — Hétfő: 30, 20 és 10 lej.

A kisebbségi újságírószervezet a miniszterelnöknél interveniált a Munkás Újságot ért inzultus ügyében

(Cluj-Kolozsvár, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban már beszámoltunk arról a párját ritkító botrányról, amelyet Bran orvoskari százados inscenált a Kolozsvárt megjelenő „Munkás Újság” szerkesztőségében. A sajtó és a személyes szabadság ilyen brutális megsértése az egész ország közvéleményének mely felhaborodását vonta maga után. Pártállásra való tekintet nélkül minden lap egyformán elítéli Bran százados cselekedetét. A kolozsvári téparancsnokság a tegnapi nap folyamán beidőzte különben ennek a botrányos ügynek a szereplőit és a kapitány tetteinek szemtanúit.

Az erdélyi és bánági kisebbségi újságírószervezet a sajtószabadság ellen elkövetett merényletet tekinti az ügyet és éppen ezért táviratot intézett Manu Gyula miniszterelnökhöz és D. R. Joantescu államtitkárhoz, amelyben a legerősebb tiltakozásukat fejezik ki és azonnali elégtételt kérnek a két újságíró részére. Az elküldött távirat szövege különben a következőképpen hangzik.

„Manu miniszterelnök! Bucuresti, D. R. Joantescu államtitkár! Bucuresti. Bran György orvoskapitány tegnap a című „Munkás Újság” szerkesztőségében két hírlapíróit kutyakorbáccsal inzultált. Cloanta rendőrspektor segítségét megtagadta. Sajtó és személyes szabadság hallatlan megsértéséért azonnal elégtételt kérünk. A kisebbségi újságírószervezet.”

Itt említtük meg, hogy Raducetna Lothar szociáldemokrata képviselő interpellációt jelentett be tegnap a hadügyminiszter címére, amelyben a legerősebb rendszabályokat követeli. Külön felhívja a belügyminiszter figyelmét Cloanta rendőrspektor eljárására, aki megtagadta a „Munkás Újság” szerkesztőinek a hatósági segédletet.

— Repülőgép mint perpetuum mobile. Lenigradból jelentik: Rynin professzor, a közlekedésügyi intézet vezetője, előadást tartott és kijelentette, hogy a repülőgép hajtóanyagát a levegőből meg lehet szerezni. Amennyiben ez megfelelő és a valóságnak, úgy a repülőgépek nem is kellene leszállnia azért, hogy újabb hajtóanyaggal lássa el magát és egy hónapig vagy hosszabb ideig is egyfolytában repülhet a gép. Rynin azt állítja, hogy az ő általa készített repülőgép valóban meg is fog felelni ezen céloknak. Azt állítja, hogy óránként 1600 vagy több kilométert is meg fog tudni repülni.

— Drótpanama után nyomoznak Bukarestben: Szabó Dezső belkötött két zsidó iroba; A brassói báró Saterényi család sirbotja; Szentpéterüi Ödön dr. ántatlanság; bizonyítványa; Heimann Leót perlik a gyógyító Csiky-kert miatt — és más színés irások olvashatók az Erdélyi Futár friss számában. Szögyémi Kiss Endre lapja az egész országban kapható. Ára 15 lej.

„MIRA”
a légyfogók királya.

— Amanullah állást keres. Párisból jelentik: Amanullah, volt afgán király kijelentette az újságíróknak, hogy nem felel meg a valóságnak azok a fantasztikus hírek, hogy csak hat fonttal a zsebében érkezett volna Európába, de éppolyan fantasztikusak azok a hírek, is, hogy ladaszámra hozta volna magával az aranyt. Annyi pénze minden esetre van, hogy egyideig megéljen. Kijelentette, hogy Rómába utazik, ahol állás után néz.

Füldőre, nyaralóhelyekre utazó előfizetőinket felkérjük, közöljék pontos címüket a kiadóhivatallal, hogy az Uj Keletet fönnakadás nélkül küldhessük.

— Lloyd George Németországba megy nyaralni. Az angol lapok jelentése szerint Lloyd George azon tervvel foglalkozik, hogy a parlamenti szünet idejében az eszlandban bizalmas párthíveivel együtt a németországi Feketeerdőben fogja tölteni. Ha igaz az angol lapok jelentése, akkor a háború óta ez lesz az első alkalom arra, hogy Lloyd George Németországban látogatást tegyen.

— Huszonötmillió font az angol munkanélküliek leküzdésére. Londonból jelentik: A Reutter távirati iroda jelenti, hogy az alsóház tegnapi ülésén egyszerű szavazással elfogadták Thomas Hicks peccsétor javaslatát a munkanélküliség leküzdésére. A javaslat huszonöt millió font sterlinget irányoz elő közmunkák beindításának céljaira.

— Gentleman rabló garázdálkodik Párisban. Párisból jelentik: A párizsi társaság egyik nőtagját tegnap egy bandita 80.000 frank értékű ékszerrel ki fosztotta. Néhány nappal ezelőtt egy fiatal ember török titásként mutatkozott be neki és kijelentette, hogy ékszerre jó vevőt hozhat. Tegnap megjelent a lakásban és kijelentette, hogy a vevő rövidesen meg fog jenni. Kérte a hölgyet, hogy adjon neki egy pohár vizet, mert nem jól érzi magát. A hölgy a szomszéd szobába ment, hogy egy üveg konyakot és két poharat hozzon. Miután a hölgy pohárkáját kitűrtette, eszméletlenül rogyott össze. Mikor felébredt, iróasztalán kis cédulát talált, a következő szavakkal: „Isten Önnel, bánnaltag hagyom el Önt. Az Ön gentleman betörője.”

— Nagy tüntetés volt Jugoszláviában a komitacsik által meggyilkolt két csendőr temetésén. Belgrádból jelentik: Isztipben ma ment végre annak a két csendőrnek a temetése, akiket tegnapelőtt a merénylő komitacsik ravolverlövésével firtettek le. A temetést megelőzően a Narodna Odrbana egízsze alatt hatalmas tömeggyűntések voltak a városban, amelyek a legszélsőségesebb bulgár-ellenesség jellemezt. A szónokok hangosatták, hogy a szerb nép türelme fogyatékán van s ha a bulgárok jobb megrendolásra nem térnek, ismét megkezdődik a két nép között a háború.

Kénsav, sósav, salétromsav, accumulator sav
minden erősségben, vagontételben és ballonokban, gyári lerakatunkban, legolcsóbban kapható:
Ullmann József és Fia
vegyszer import Oradea. — Telefon: 6-77.

Bankok! Gyárak! Vállalatok! Kereskedők! Iparosok!
Saját érdekében felhívom b. ügyeimet modernül felszerelt
nyomdámra és gummibélyegző gyáramra.
Modern kisüzem, olcsó árak, tisztes munkák!
Kérjen árajánlatot!
EUGEN KATZ CLUJ,
Strada Regina Maria 37. szám

Csütörtök
— Né
Berlinből
nővényt
nevelő n
zépnyag
vannak.
három t
bok meg
majd pe
ből szip
kényszer
kezd és
volna.
illető me
— Jo
A csődö
ló törvé
vegének
nyelven
Jozsef k
ban és l
kédő kja
rázattal
kolásáva
napokba
— Tör
el, több
stantiná
környéke
érkező
jesen ös
részben
24 nalom
száma 23
falu meg
től, ugy
A föld
több hől
neküjt.
— Gy
nél a f
rjviz az
hajósan
hogy a t
nak. Or
lyozzák,
nősen ül
mor- és
gyógysz
ftiszert
— Lint
követ Me
szággal v
allitása
linch sz
Moszkváb
kaspártna
Párisban
nek. Tu
fölfogás
a bur há
oldalán k
ellen. S
meg ang
— Am
Bécsből j
bíroság e
tegnap d
következő
Rechte W
betörők j
betörők j
mertek lá
mükben, h
vértkeze
gános ass
ban elszá
jénék irod
magához
Átadta ur
béknek m
hirtelen e
szembenál
san megse
bevitték a
ték. Két
vált egy
előt szer
szőlősi
lenül járt
dr. Egon
ság 600
Hoffman
nen elékte
romezer s
fét ell'n
bát be.

Növény, amely nevére készlet.
Berlinből jelentik: Arabiában különös növényt termelnek. A növényt általában nevelő növénynek hívják. A növény közepe nagyságúra nő meg, sárga virágai vannak. Évenként egy-egy növény két-három termést hoz, a magvakat az arabok megszártják és finom porrá törlik, majd pedig felszippantják. Aki a porból szippant, hosszabb ideig nevetni kényszerült, jó kedve támad, táncolni kezd és úgy viselkedik, mintha ittas volna. Mikor ez az állapot véget ér, az illó olaj alomba merül.

Jogászok, kereskedők figyelmébe!
A eszdonkivüli kényszerregezésről szóló törvény most szentesített pontos szövegének kinyomtatása román és magyar nyelven dr. Weisz Jenő és dr. Fenichel József kolozsvári ügyvédek feldolgozásában és Laufer Vilmos dévai könyvkereskedő kiadásában, pontos szövegmagyarázattal és az igazságügyminiszter indoklásával, most készült el és a közeli napokban már elárúsításra kerül.

Törökországban tíz falut pusztított el, többszáz embert ölt meg a vihar. Konstantinápolyból jelentik: A Szirmenah környéken történt viharokatsztrófáról érkezett legújabb jelentések szerint a teljesen összeomlott házak száma 216, a részben megrongáltaké 50, tönkrement 24 malom is. Az eddig jelentett áldozatok száma 250, ezek közül 50 sebesült. Tíz falu meg mindig el van vágva a világtól, úgy hogy lakosai sorsa ismeretlen. A földesurak tovább tartanak, több helyütt a lakosság a hegyekbe menekült.

Gyomor-, bél- és anyagcserebetegség a természetes „Ferenc József” keserűvíz az emésztőszervek működését határozottan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek. Orvosi szakvélemények hangsúlyozzák, hogy a Ferenc József víz különösen időseknél igen hasznos gyomor- és bélszabályozó szer. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban, és fűszerüzletekben.

Linch ezredes lesz az angol nagykövét Moszkvában. A Szovjetországgal való diplomáciai viszony helyreállítása után a Macdonald kormány Linch ezredesét szemelte ki nagykövetségnek Moszkvába. Linch ezredes az angol munkapártjának kiváló értékes tagja, akit Párisban és Berlinben is kitűnően ismernek. Tulajdonképpen orvos és jellemző fölfogására, hogy bár angolnak született a har háborúban igen fiatalan a burok oldalán küzdött az angol imperializmus ellen. Számos esztétikai műve jelent meg angol, francia és német nyelven.

Amikor nem félnek a bejóróktól, Bécsből jelentik: Az egyik bécsi járásbíró előtt érdekös tárgyalás folyt tegnap délelőtt. Az eset előzményei a következők: Még 1927 novemberében a Richte Wienzeile 10 szám alatti házban betörés történt. A házbliék tudták, hogy bejórók járnak egy lakásban ide nem mertek látni csapni, attól való féltésben, hogy a betörők felvannak fegyverkezve. Hoffmann Antónia, egy máskor asszonyként alkalmazott leány azonban elszántan viselkedett, lefutott urnőjének irodájába, innen revolvert vett magához és a fegyvert magával hozta. Átadta urnőjének, aki a revolvert többeknek megmutatta. Mutogatás közben hirtelen elsíjt a fegyver és a lövés a szembenálló Hoffmann Antóniát súlyosan megsebesítette. A szerencsétlen nőt bevitték a klinikára, ahol két héig kézeltek. Két hét után azonban szükségessé vált egy operáció és miután az operációt szerencsésen megcsinálta, még mindig az állapota rohamai voltak. A szerencsétlenül járt nő most kártérítést követel. dr. Egon Melder ügyvédje újjar a bíróság 600 shillinget ítélt meg, azonban Hoffmann Antónia, akinek arcát teljesen eléktelenítette a lövés nyoma, háromezer shillingre tart igényt. Az ítélet ellen mindkét fél fellebbezést jelentett be.

Közgazdaság

A nemzetközi gabonapiac helyzete

Összhangban az időjárásjelentésekkel megy végbe az amerikai tőzsdéken a buzaárak táncja. Az irányzat az európai tőzsdéken nem tud szabadulni az Amerikából érkező jelentések alól és ugyancsak követi az amerikai irányzatot. A besszpekuláció mindenhol felül van és egyelőre még nem is tekinthető át, hogy a bizonytalan játék meddig fog folytatódni. Az amerikai buzaárak jövőbeni áralakulásáról még most sem lehet semmi biztosat mondani, mert Amerikában minden a spekuláció tenorja szerint megy. A vetések állása Európában az utóbbi hetek folyamán alig változott, eltekintve a helyenként fellépő károktól, amelyeket a viharos időjárás okozott de melyek az árak kialakulására aligha lesznek kihatással, Romániában, Jugoszláviában és a déli duna államokban már megkezdtek a vágást és már most is érkeznek panaszok hogy a próbacséplések eredménye nem kielégítő. Magától értetődően ezek a hírek nem lehetnek mérvadók és azt remélik, hogy már a legközelebbi hetek jobb áttekintést fognak lehetővé tenni. Az egész világ mezőgazdasága az összes gabonaneműk mai árnívója mellett nem találhatja meg számításait és ezért egyéb terményeinek az eladásánál akarja a különbözetet behozni. A fogyasztás az összes főzélékfélek magas ára miatt

panaszodik és a hus drágulása miatt is sok a panasz. Főzélék és hus ára ma olyan magas árnívón áll, amely az utolsó háborús esztendő magas árait juttatja eszünkbe. A husár a kisember részére már utólérhetetlen és így meg volna minden előfeltétel arra nézve, a mely a következő kampányban a nagyobb lisztfogyasztást lehetővé tenné. Amerikában a farmerbill a mezőgazdának nagy támaszt nyújtott az eső gabonaárak ellen, anélkül azonban, hogy sikerült volna az eső gabonaárakat feltartóztatni, Németország parasztjainak segélyezésében még tovább ment és gabonavámjait erősen felemelte. A buza- és rosztultermelés tekintetében a mellett Németországban azzal kell számolni, hogy ez az okos rendszabály a rozskivitel erős segítségére lesz. Importországokban azonban a német rendszabályok kedvezőtlen módon fogják határukra éreztetni, mert a német gabonavámok emelésével egyidejűleg a behozatali jegyek értéke is emelkedett. Míg előbb 10 kilogram rosz után 5 márkáért adtak ki behozatali jegyet addig most 100 kilogram rosz kivitele után a gabonabehozatali jegyeket 6.50 márkára állítják ki, vagyis behozatali jegyenként másfél márkával nagyobb összegre mint a tavalyi kampányban.

A malmok fel akarják emelni a vámot. Mint ismeretes, az erdélyi és bánáti malomtulajdonosok elhatározták, hogy a vámról történő örlésnél 15 százalékos számításnak fel, külön két százalékos perálással. Ez alól csak az egyfajta lisztet gyártó, ugynevezett lapos malmok képeznek kivételt, amelyek két százalékkal olcsóbban örlődhetnek. Ez a megállapodás ez év augusztus elsejével kezdődne meg. A malomtulajdonosok között élénk mozgalom indult meg abban az irányban, hogy ezt a megállapodást magukra nézve valamennyien kötelezőnek ismerjék el.

A Pénzügyminisztérium három költségvetési törvényjavaslata. Bukarestből jelentik: Popovici pénzügyminiszter három törvénytervezetet terjesztett a parlament elé, amelyek a költségvetés egyensúlyba hozását célozzák. Az első javaslatot, amely a minisztériumok költ

segtetésének redukálását célozza, lapunk más helyén ismertettük. A második beterjesztett törvényjavaslat a monopóliumokkal foglalkozik és az eddigi törvénnyel szemben lényeges módosításokat tartalmaz. Az új törvényjavaslat megszigorítja a monopóliumok behozatalát a kizárások megakadályozására nagyobb büntetéseket alkalmaz, a büntetéspénzek gyors behajtása céljából viszont a beinkasszált büntetéspénzek után prémiumot ad a pénzügyi tisztviselőknek. A beterjesztett harmadik törvényjavaslat a luxusadó egyes diszpozícióinak a módosításával foglalkozik. A bélyegtörvény 72. paragrafusát a javaslat oda kívánja módosítani, hogy a felebezési határidőt a határozat közlésétől számított egy hónapban állapítja meg. Ugyancsak ez a javaslat a forgalmi adók módosításával is foglalkozik.

SPORT

Befejeződött a Hellas nemzetközi teniszversenye. Az aradi Hellas nemzetközi teniszversenye tegnap befejezést nyert. A budapesti második klasszis nem bizonyult elég erősnek a belföldiekkel szemben, úgy hogy a legtöbb versenyszámban belföldiek győztek. Feltűnést kelt Luppú dr. távollmaradása, aki — ugylátszik — végleg szakított a Hellással és ezentúl a bukaresti Tennis Club színeiben fog versenyezni.

Eredmények: Férfi egyes Arad bajnokságáért: 1. Dörner (Hellas), 2. Balázs (Jugoszlávia), 3. Straub (KAC) és Székely (NTK). Döntő: 6:2, 5:2, 5:7, 8:6.

Férfi egyes a Hellas Kupáért: 1. Balázs, 2. Dörner, 3. Ritscher (FTC, Budapest) és Farkas (Universitatea). Döntő: 6:0.

Női egyes Arad bajnokságáért: 1. Latesz Csilla (Budapest), 2. Zizovits Lenke (NAC), 3. Wienerne (Budapest) és Fülöppné (Arad). Döntő: 6:1, 6:4.

Férfi páros: 1. Dörner-Balázs, 2. Gr. Révay-Halter (Budapest), 3. Farkas-Hamburger (Arad) és Straub (KAC) — Welwart (NAC) 6:3, 6:4, 9:7.

Vegyes páros: 1. Dörner-Folberthné (Lugos), 2. Ritscher-Wienerne (Budapest), 3. Halter-Latesz Csilla (Budapest) és gr. Révay-Fülöppné. Döntő: 4:3, 8:6, 6:1.

TAC-Kairói válogatott, 2:0 (1:0). A kairói „sötét” csapat európai turáján mégis csak eljutott hozzánk. Temesvári bemutatkozó mérkőzésén szépen szerepelt az exotikus vendég, de csak a kapuig, mert egyébként irtózik a góllövéstől. A temesváriak csapatában 3 Politechnica-játékos vendégszerepelt, akik közül Chiroiu rugta mindkét féldő gólját. Biró Szika, a kairóiak ma Nagyváradon vendégszerepelnek.

A KAC ifjúsági teniszversenye. A múlt évben irta ki először a KAC ifjúsági kupáját, amelyért igen heves vetélkedés folyt a kolozsvári egyletek között. Szombaton és vasárnap kerül eldöntésre a vándordíj ezidei kiírása. A rendezőegyleten kívül a Haggibbor, Universitatea, Romania és TC ifjai indulnak, egyenlő eséllyel. Itt említjük meg, hogy a Haggibbor serleg döntője július 27-28-án kerül eldöntésre a NAC részvételével.

Terményzsákok, vizmentes ponyvák

gép-, kazal- és székertakarásra.
Manilla, kötőzsinor és kötelek.
Zsák és ponyva kölcsönzés
Boskovics Józsefnél Új,
Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:

Csütörtökön 5 és 7 órakor: **Paradiesom**, vagy Nizzai éjszaka. (Az angol filmgyártás világhódító rekord-sajnádsága.)

Csütörtökön este 9 órakor: **Körösladányi**, az európai híri szuggesztör telepítikus szügeszezés és távolbálató előadása. Hatvan szenzációs szám. (Esti előadás, délutáni méréseket helyarákkal.) Sz. 428.

Pénteken 5, 7 és 9 órakor: **Paradiesom** vagy Nizzai éjszaka.

Szombaton 5 és 7 órakor: **Paradiesom** vagy Nizzai éjszaka.

Szombaton este 9-kor: **Az utolsó fátoly** (Beregi Oszkár és társulatának vendégjátéka. Újdonság, először. Rendes helyárak. Sorozatszám 429.)

Vasárnap d. e. 11-kor: **Mozi, malinó, 15 és 10 lejes helyárakkal: Harry Piel** leghatalmasabb attrakciója: **Börtön a tenger mélyén**, 8 felvonás.

Vasárnap d. u. 3-kor: **Kolozsvártól utoljára: Paradiesom**, vagy Nizzai éjszaka.

Vasárnap d. u. fél 6-kor: **Hotel imperial** (Beregi Oszkár és teljes drámai társulatának vendégjátéka. Rendes helyárak. Sorozatszám 429.)

Vasárnap este 9-kor: **Trojka** (Újdonság először. Beregi Oszkár és teljes társulatának bucsu-vendégjátéka. Rendes helyárak. Sorozatszám 430.)

MOZI

CORSO-filmszínház műsora:

Csütörtök 5, 7, 9 órakor utoljára: **A szerelm pácsirtája**. Főszerepben: Evelyn Holt és Henry Stuart. Előjáték: **Amerikai burleszk**, 2 felvonás.

Péntek 5, 7, 9 órakor: **Premier!** Az élő holttest. Tolstoj hatalmas drámája filmen. Főszereplők: (Márja Jacobini és W. Podowkin.

Szombat 5, 7, 9 órakor: **Az élő holttest.** Az őszi szezon megjelenéseiből az egyik legnagyobb filmszenzáció. Főszereplők: (Márja Jacobini és W. Podowkin.

Vasárnap 5, 5, 7, 9 órakor: **Tolstoj leg-nagyobb drámája: Az élő holttest.** Főszereplők: (Márja Jacobini és W. Podowkin.

GRAND

nyári mozgó műsora, városháza udvarán

Csütörtök: **Senorita**, az ostrom asszony. Fősz.: Beke Daniel és James Hall. Ezenkívül nagyszemű kísérő műsor.

A Matild-víz

egyetlen banketten sem hiányozhat, mert ez a vezető márka.

Rádió műsor

Idő: középeurópai

CSÜTÖRTÖK, július 19. Budapest: 6

óra 15. A rádió házi triójának hangversenye. 1. Amadei: Suite. 2. Kutnok: Orosz táncjelenet. 3. Mendelsohn: Trió. 4. Cortopessi: Rusticana. 5. Lindsay: Marquisette. 6. Clemus: Liebesrausch. 7. Caylor: Niggergirl. 8. Barna: Dolores. 9. Lajtha: Mi fáj. 10. Fenyvessy: Kiss me. 11.30. Hírek. 9.45. A hangverseny folytatása. 11.10. Nemzetközi vizelő szolgálat. 12.05. A magyar királyi honvédegyezred zenekarának hangversenye. Vezényel Fricsey Richard zeneügyi igazgató. Mozart, Strauss és Liszt műveiből. Közben hírek. 13. Pontos időjelzés, időjárás jelentés. 14.30. Hírek. elelmiszerek. 16. Rádió szabadegyetem. Magyar operanékesek lemezei. Radames áriája. Aida-ból. „Carmen” virágária. Szerenád és bordal Faustból. Prólogo a Bajazokból. Amneris-Radames duettje az Aida-ból. Közben Mihály József tanár „Az eszperantó” és dr. Lukács Pál főorvos „A nyári táplálkozás” címen tart előadást. Utána pontos időjelzés, időjárás jelentés. 17.20. Szórakoztató zene. Vezényel Polgár Tibor karmagy. Részletek Hugonották. A bolygó hollandi. Kienzi című operákból. 18.45. Egeressy Gábor emlékirataiból felolvas Matány Antal, a Nemzeti Színház művésze. 19.25. Hangverseny. Közreműködik Pálffy Mária operanékesnő és Hütter Pál gordonkaművész. Műsoruk Beethoven: Szonáta. Schumann: Widmung. Korngold: Ária a Holt város című operából. Saint-Saëns gordonkaversenye. Puccini: Ária a Turandot című operából. Strauss: Ständchen. Schumann: Nachtstück. Zádor Jenő dr.: Esti harangzó. Hubay Jenő: Rózsabokor a domboldalon. Kun László: Sosem nyit. 20.30. Költemények és drámai részletek. Előadják Úrmóssy Anikó és Gellért Lajos. 21.30. Lakatos Árpád saxofonművész hangversenye. 22. Pontos időjelzés. Majd Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. Bécs: 20.05. Szimfonikus hangverseny. Weber. Turandot nyitány. Tschairowsky: Capriccio italiano. Beethoven zongorakoncert Schubert „Rosamunde” Beethoven VIII. szimfóniája. Utána esti hangverseny. Belgrád: 20.30. Szerb cigányzene. 22.05. Rádió kvartett. 23. Zongorahangverseny. Berlin: 21. Hegedű és zongoraszonáták. Pozsony: 21. Hegedűhangverseny. Breslau: 22.30. Kísérleti köv. a Bremen oecánjáró fedélzetéről. utána tánczene. Frankfurt: 20.15. Pergolesi: A szolgáló, mint urinő. Mozart: Bastin und Bastine és Offenbach: Az elvarázsolt maszk című operáinak közvetítése. Hamburg: 21.30. Beszélgetések és hangverseny közvetítése a Bremen fedélzetéről. Kattowitz: 20.30. Esti hangverseny. 22.45. Zenekari hangverseny. Köln: 20.45. Pégi és modern tánczene. Kassa: 21. Hangverseny közvetítése a városból. Kattowitz: 20.30. Operaáriák. Lipcse-Drezda: 20. Operett-részletek. Milánó: 20.30. Mascagni: Paraszttársulat című operájának közvetítése. Utána jazz-band. Nápoly: Bellini: Shilhouette című operettjének közvetítése. Torino: 20.30. Mascagni: Paraszttársulat című operájának közvetítése. Milánóból. Varsó: 20.30. Filharmonikus hangverseny. Műsor: Rossini: „Tell Vilmos” nyitány. Saint-Saëns: Suite Algérienne. 3. Chapuis: Ke-sa-ko. 4. Solisto. 5. Saint-Saëns: Fantázia a Sámson és Delila című operából. 6. Soliste, Boccherini: Menuet. 8. Bizet Suite Arlésienne Nr. 1. 22.45. Szórakoztató zene és tánczene.

PÉNTEK, július 19. Budapest. 9.15. Szmirnoff Szergej orosz balalajka zenekarának hangversenye. 1. Totenhusaren, katonadal. 2. Csajkovszky: A templomban. 3. Két nagy orosz népdal. 4. Két kis orosz népdal. 5. Dargomijsky: „Tueska” (Felhő) trió. 6. Borodin: Tatareneinfall, a Herceg Igor operából. 7. Ej uchnjemi. 8. Glinka: Észak: csillag. 9. Ural és Berzka orosz népdalok. 10. Wilhó: Tengereszek, duett. 11. Csajkovszky: Chan-

son triste. 12. Orosz ballada. Die zwölf Räuber. 13. Két orosz népdal. 14. Berzowsky: Hallgass keblem. 15. Volga dal és kaukázusi tánc. 9.30. Hírek. 9.45. A hangverseny folytatása. 11.10. Vizálás jelentés, időjárás jelentés. 12.05. Hangverseny folytatása. 13. Pontos időjelzés, időjárás- és vizálás jelentés. 14.30. Hírek, élelmiszerek. 16. Ritoók Margit mesedélután. 18.45. Pontos időjelzés, időjárás jelentés, hírek. 17.15. Kalmár Tibor és zenekarának hangversenye. 18.30. Dr. Hans Götting németnyelvű előadása: Ungarisches in deutscher Übertragung. 19. A Városi Színház tagjaiból alakult kamarakórus hangversenye. 1. a) Offenbach: Hoffmann meséi című operából. Diákdalok; b) Weber: Büvös vadász című operából. Vadászokorus. 2. Magyar népdalok. Farkas Ferenc átírásában. 3. a) Vaszy Viktor: Gyászkenő; b) Kodály Zoltán: Bordal. 20. Főth János „Csillag a felhők között” című novelláját olvassa fel. 20.30. A magyar királyi 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye az Angol Parkból. Richard zeneügyi igazgató. 1. Mendelsohn: Ruy Blas, megnyitó. 2. Beethoven: VII. szimfónia. I. tétel. 3. a) Hubay. Cremonai hegedűs; b) Lel Aqua: Villanelle. (Énekli Csillag Illus operanékesnő). 4. a) Zárdalegenda a Tizenkét rablóból. Stjenka Razin a Volga, Volgából. (Előadja Wszedolodoff N., orosz balalajka.) 5. Wagner: A Rienzi című operából, ábránd. 6. a) Leoncavallo: Bajazzo-ária;

b) Gounod: Faust-ária. (Énekli Leopold Andor, a zürichi Opera tagja.) 7. Beethoven: Egmont, megnyitó. Utána kb. 22. Pontos időjelzés, időjárás jelentés és hírek. Majd Párisi Horváth Béla és cigányzenekarának hangversenye az Ostende kávéházból. Bécs: 20.40. Kamarazene. Utána esti hangverseny. Műsoruk főbb számai: Fantázia Verdi Traviata című operájából. Moszkovszki szerenád. Strauss waltzer, Lehár operett-részletek. Belgrád: 20. óra 20. Népdalok. 21.40. Zenekari hangverseny. Pozsony: 22.20. Jazz-band. Breslau: 20.15. Népszerű zenekari hangverseny. Brunn: 21. Operettzene. Frankfurt: 20.30. Bécsi operett zene. Genova: 20.08. Klasszikus hangverseny. Hamburg: 22. óra 30. Beszélgetések és hangverseny közvetítése a Bremen oecánjáró hajó fedélzetéről. Kattowitz: 20.30. Hangverseny közvetítése Varsóból. Kassa: 21. Szimfonikus hangverseny. Lipcse-Drezda: 21. Liszt hangverseny. Milánó: 20.30. Szimfonikus hangverseny. 23. Jazz-band. München: 21.15. Kinai költemények. 22.20. Hangverseny közvetítése az oecánjáró Bremen hajóról. Nápoly: 21.02. Verdi: Traviata című operájának közvetítése. Prága: 21. Operett zene. Róma: Luigi Valprinci: „Le Studentesse” című operettjének közvetítése. Stuttgart: Slágora. Torino: 20.30. Egy opera közvetítése Milánóból. Varsó: 20.30. Szimfonikus hangverseny

ben. Arca átszellemült és acélszírke szeméből buzdító tüzek lobogtak. Magasztos, bátorító, nagy érzés, mikor egynek tudjuk magunkat az olyan nővel, akiben több lelkiség van a férfiénél. Csak most értettem meg Ferencnek a szilárdságát, a megalkuvást nem ismerő jellemét, egyenes élet, biztonságos lelki vonalait. Megbecsültem most már Magdát ugyanazzal a tisztelettel, amivel Ferenc viseltetett iránta.

A halott pedig mélyebb és intenzívebb barátom lett, mint valaha. Ezek a kapcsolatok most már lekötölnének, ez volt első gondolatom, amikor egy kézsókos bucsu után elváltunk.

Most már legfőbb ideje volt, hogy fölcseréljem a betegséget. Fromm Ferenc bizalmasan közölte velem, hogy öt nap múlva ki kell üríteni az egész termet, új transzport jön valahonnan déli felől, a könnyű betegeket a Vörös Kereszt üdülő telepeire fogja az orvos kirendelni, a többieknek pedig, vidéki barakkokházakban, vagy Budán fognak helyet adni. „Nohát én Budán akarok lenni és nem óhajtok tovább legyet fogdosni.” „Hiszen könnyű ezt kimondani — felelte Fromm Ferenc — de mit csináljak veled, alapjában véve makkegészséges vagy, nincs az a tejinjekció, amivel a te acélszervezetedben lázt lehetne kihozni. Már pedig láz nélkül az embert aligha lehet itt tartani.”

Egy kicsit gondolkozott, aztán megadta az új betegség megszerzésének a módját.

„Te a jobb szemeden meg fogsz vakulni, értetted?”

„Pajtás ez rossz tipp, mert nekem bizony minden érzékiszervemre, de leginkább a szememre van szükségem munkámban. Nekem röpiratokat kell majd írnom, sokat kell olvasnom, kefeleményeket fogok korrigálni, nem lehet, hogy kiégessen az egyik szememet.”

„Erről nem szóltam neked egy szót sem. Azt mondtam, a jobb szemeden meg fogsz vakulni. Nem láttál még vak embert egészen rendez szemgolyóval? Nem akarok most szemészeti előadást tartani neked, csak azt mondom, eriggy és szüntesd be az örületet. Mondd azt a dokornak, hogy semmire sem emlékszel, minderről megfeledkeztél, csak arra emlékszel, hogy a harctéren irtózatos füst és lángnyelvek között hirtelen elvesztetted az eszméletedet és ami azóta történt veled, arról nem tudsz. És most nem látsz a helyszínen.”

„Ne haragudj, hogy beleszólok a linkégedbe, de ez valahogy nem klappol. Ezek az orvosok csak nem olyan bárgyuk, hogy az egészséges szemről elhiggyék, hogy nem lát!”

(Folyt. köv.)

JAZOMIR

Egy hős pacifista históriája

írta: ALEX SLANK

(9)

Megállapodtam Magdával, hogy ezennel sürin írok neki, ő azonban levelet Fromm Ferenc címére küldje. Hozzá biztosan eljut a levél, vele nem lehet kibabrálni, vértézve van mindenféle levélbontó intrika ellen. Megmondtam neki azt is (Fromm Ferenc jótanácsa alapján), hogy sokáig nem maradhatok boldállományban, át fogom minősíteni magam valami rendes betegségre, ez a mostani állapot nagyon sok figyelmet igényel, sok ideget. Rengeteg bolond ötletet kíván, amiből egy kétötletes regényre és egy revürre telnek tizenkét képben. Azt is megmondtam neki, hogy városunk hadikórházába semmiképpen sem fogom átutaltatni magam számos érthető okból, amelyek közül legfontosabb, hogy nem szeretném, ha a kettőnk barátságára üres pletyka tárgyává közönségesedne. Nagyon tetszett nekem Magdában, hogy nem pózolt, nem finnyáskodott, őszintén megmondta, hogy jónak találja, teljesen helyénvalónak, ha szegény Ferenc örökébe lépek. Csak legyen méltó rá, figyelmeztetett, igazán tettekre, bátor és lelkes fiú volt, nem lehetett róla, hogy nem a béke munkájában érvényesíthette kivételes lelki képességeit. Helyeselte, hogy egy új társadalmi rend érdekében akarok dolgozni és tütyülök a háborus babérokra. A leányok akkor az általános levertség ellenére még mindig azt kérdezték, milyen kitüntetés, vagy rangot szerzett a szoban forgó ifjú a harctéren és mámoros, kicsi csirkehorizontjuk nem tudott felülemelkedni az újságok papiros-lendülete fölé. Ezzel is kivált a többiek sorából, önálló volt, nagy benső szabadsággal, költő volt. A formái kiforratlanok, nem csotla, hiszen az első élményét élte csak át: szerelmese elmúltát. De abban is kiváló volt, ahogy ezt az elmúlást magyarázta. — A lelkek nem mulhatnak el, csak a tucatéletek azok, amik megszünek. A kiváltságos emberek egy-egy gondolata, egy-egy szava, a jószág és ész egy-egy megnyilatkozása átömlik a másikba, fölfrissül, új értéké nemesül és formálja és átalakítja az embereket, az érdekek és jelentéktelen szennvedélyek vásárából fölviszi a tömegeket a kollektív érdekek becsületes és emberies világába — mondotta.

Ebben látta Magda a halhatatlanságot és ha szavakkal nem is buzdított, de egész irántam való magatartása, nem volt egyéb buzdításnál és lelkesítésnél.

Uzsonnára pörkölt árpából készült feketét és kukorica-kenyeret kaptunk.

„Ha tehetem — ordítottam az öreg asszony fölébe — majd hozok buzakenyeret a kórházból és olykor egy kis téstát.”

Nem hallotta szegény, igazán jobb helye lett volna a harctéren, bizonyára idegok nélkül uszta volna meg a támadások pokoli zaját.

„Valamikor a disznóm elé sem tettem volna ilyesmit — rikácsolt. Nekem hiába hozzák a kongregációs füzeteket, már nem veszem őket. A szentek, ha igazi szentek voltak, ilyen világot soha sem akarhattak. A füzetek helyett előveszem az új testamentumot és olvasom azokat. A régi igazságokat, amik illenek a mai napokra. Teljesek minden hamissággal, gonosszággal, parázmaszággal, latarsággal, fősvénységgel, irigységgel, gyilkossággal, versengéssel, álnoksággal, gonosz erkölccsel. Istennek gyűlöli, bosszúságra ingerlők, kevélyek, dicsekedők, bálgák, szövetségnek rontói, szeretet nélkül való, engesztelhetetlenek, irgalmatlanok.”

Könyv nélkül tudta a Biblia haragos részeit és előadta az egész apokalipszist. A habos kávé és a kuglóf helyett szervizorta szegény.

Körülnéztem. A másik szobában nagyon jól el tudnék bujni, baj esetén, gondoltam. A hában senki sem lakik, ez az asszony komolyan haragszik a mai társadalmi rendre.

Bucsuztam. Kíséröm a konyhában szundított egész idő alatt, fölállott, megköszönte az öreg asszonynak a meghitt kuckót és mellém szegődött. Amikor azonban látta, hogy Magdával van még egymásnak mondanivalónk, diszkrétan előrement. Néptelen apró uccákon mentünk, Magda megindítóan kedves volt, ha némelykor hozzám simult, vagy megszorította a kezemet, a boldogságnak olyan áramát éreztem, hogy sikoltani szerettem volna örömm-

A női

Selyem-harcsnyák

mindigben utólszótlanok

GBL „Edelrose”	Lei 400
GBL „Elite”	„ 350
GBL „Diamant”	„ 310
GBL „Dollars”	„ 170

Kéje mindenütt csak egyből, először — az jeggyel állított — harcsnyákot is meg fog győztesd az, hogy a jó mindig a legolcsóbb.

Eliaotton vana minden utáncolat

ROHMAL...
I. I.
X. e.
Az E...
gondolata...
rül. Leh...
hogy egy...
kísérlik...
ezt az eg...
azoknak...
ják, hogy...
egyéb egy...
vezetésnél...
miatt szor...
szeretné...
A mind...
tudók pró...
ez esetben...
mista szk...
sült Állar...
lekedhet...
világában...
olyan hata...
mint Amé...
ként, sőt...
Az örd...
mert meg...
rópai Egy...
csak feste...
időző büv...
termek fal...
rább meg...
Komoly...
kilépett a...
lati megva...
— érik. M...
technikai...
az élet mi...
aszánjét...
vagy holn...
vá? Ma n...
zük, hogy...
sőbb jönn...
Nem leh...
nem akar...
Egyesült...
Amerika e...
USA lesz...
Ez nem...
számok lo...
kérlelhet...
A nagy...
tárb tart...
mutatók...
vállalat 19...
jezve 471.6...
zalékos em...
profitált...
Persze...
európai ip...
Köztudo...
Hoover el...
zógazdasá...
ipari konj...
bizosítja...
sarló képes...
mok viszo...
ennek a sul...
is, az euró...
Rengeteg...
sági művel...
hába visel...
1929 év...
dollárral...
lete” Eme...
vunemelés...
ipari expo...
tené egyrés...
kényszerít...
Európát, h...
ban adóssá...
aranyat ut